

Jaarverslag 2024

NV Fryslân Miljeu

Leeuwarden, 28 mei 2025

samen halen we alles eruit

Inhoudsopgave

Aanbieding jaarverslag	4
Bericht van de Raad van Commissarissen aan de Algemene Vergadering	4
Samenstelling van de Raad van Commissarissen in 2024	6
Bestuursverslag	7
Juridische structuur Fryslân Miljeu	24
Jaarrekening	25
Geconsolideerde balans voor winstbestemming per 31 december 2024	26
Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2024	28
Overzicht totaal resultaat	28
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2024	29
Algemeen en waarderingsgrondslagen	30
Grondslagen voor de consolidatie	30
Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2024	36
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2024	40
Vennootschappelijke balans voor winstbestemming per 31 december 2024	43
Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2024	45
Toelichting op de vennootschappelijke balans per 31 december 2024	46
Voorstel tot winstbestemming van het resultaat over het boekjaar 2024	50
Resultaatbestemming voorgaand boekjaar	51
Toelichting op de onderscheiden posten van de vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2024	53
Overige toelichtingen	53
Overige gegevens	55
Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat	55
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	56

Bericht van de Raad van Commissarissen aan de Algemene Vergadering

Jaarrekening

Hierbij bieden wij u aan het jaarverslag van NV Fryslân Miljeu over 2024 en het jaarverslag 2024 van de regio-BV waaraan uw letteraandelen verbonden zijn. Onze raad heeft de jaarverslagen 2024 van de holding en van de dochtervennootschappen in de vergadering van 28 mei 2025 besproken. Deloitte Accountants heeft de jaarrekening gecontroleerd en zal deze van een controleverklaring voorzien. Deze verklaring is elders in dit jaarverslag opgenomen. Wij leggen de jaarstukken 2024 met een positief advies aan u voor.

Toezicht

De raad van commissarissen heeft in het afgelopen jaar vijf keer samen met de directie vergaderd. Vast terugkerend onderwerp van bespreking zijn het jaarplan en de managementrapportages die in het kader van de planning- en controlcyclus door het bestuur aan onze raad worden voorgelegd. Onderdeel van deze documenten zijn het jaarplan respectievelijk de management-rapportages die specifiek op het gebied van kwaliteit, arbeidsomstandigheden, veiligheid en milieu (KAVM) worden opgesteld. Na bespreking met het bestuur hebben wij het jaarplan 2024 en de management-rapportages over respectievelijk de eerste vier maanden en de eerste acht maanden van 2024 vastgesteld. In de meivergadering zijn de jaarverslagen van NV Fryslân Miljeu en haar dochterbedrijven over 2023 behandeld. De accountant heeft in deze vergadering een toelichting gegeven op de bevindingen van de controlewerkzaamheden en op het daarover door Deloitte Accountants uitgebrachte accountantsverslag. Op basis van deze bespreking en het accountantsverslag hebben wij, overeenkomstig het voorstel van het bestuur, de jaarstukken met een positief advies aan de algemene vergadering aangeboden. Uw vergadering heeft de betreffende stukken vervolgens vastgesteld en de vereiste goedkeuring verleend in de aandeelhoudersvergadering van 28 juni 2024.

Een belangrijk gespreksonderwerp in ons overleg met de directie gedurende het verslagjaar was de strategie van Omrin voor de periode 2025-2029.

In de eerste helft van 2024 is in een strategieberespreking met onze raad uitgebreid van gedachten gewisseld over de positionering van Omrin en over de analyse van sterktes en zwaktes van Omrin en de kansen en bedreigingen die er voor Omrin zijn. Daarbij zijn ook de externe ontwikkelingen die relevant zijn op afvalgebied en in de transitie naar een circulaire economie uitgebreid aan bod gekomen. Vervolgens is de focus in de besprekingen gelegd op de strategische uitgangspunten van Omrin voor de komende jaren.

Met inachtneming van onze input en de inbreng van de aandeelhouders is de daaruit voortvloeiende concept-strategie in september van het afgelopen jaar uitgebreid in het overleg tussen onze raad en de directie doorgesproken. De nadruk lag hierbij op de strategische acties.

In november hebben wij ingestemd met de strategie zoals deze is uitgewerkt in het strategiedocument Omrin 2025-2029, waarna in de aandeelhoudersvergadering in december de strategie van Omrin voor de periode 2025-2029 is vastgesteld.

Terugkijkend hebben wij als raad op zeer constructieve wijze in een transparant en goed gefaseerd proces onze bijdrage kunnen leveren aan de totstandkoming van de strategie van ons bedrijf voor de komende jaren.

De groei van Fryslân Miljeu als inzamelbedrijf van en voor haar aandeelhoudende gemeenten vertaalde zich in het afgelopen jaar in onze besluiten tot goedkeuring van:

- het wijzigen van de statuten van NV Fryslân Miljeu en van de regiovennootschappen;
- de oprichting van BV Veluwe Milieu als vijfde regiovennootschap onder NV Fryslân Miljeu;
- de uitgifte van aandelen in het kapitaal van NV Fryslân Miljeu aan de gemeenten Pekela, Weststellingwerf, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Oldebroek.

Samenstelling

Per 1 juli 2024 is de benoemingstermijn van mevrouw Van der Werff en van de heer Veenhouwer als lid van onze raad geëindigd.

Voor de benoeming van opvolgers in deze vacatures is in het eerste halfjaar van 2024, onder leiding van een delegatie uit onze raad en in samenspraak met de betrokken letteraandeelhouders, een wervings- en selectietraject doorlopen. Dit traject heeft geresulteerd in de voordracht namens de aandeelhouders-C van mevrouw Reitsma en in de voordracht namens de aandeelhouders-E van de heer Koopmans als nieuw te benoemen commissarissen.

De algemene vergadering heeft op 28 juni 2024 overeenkomstig beide voordrachten unaniem ingestemd met hun benoeming per 1 juli 2024.

Onze dank en waardering gaan uit naar mevrouw Van der Werff en de heer Veenhouwer voor hun inzet als commissaris bij Fryslân Miljeu en de bijdrage die zij in die hoedanigheid gedurende een periode van acht jaar aan het bedrijf hebben geleverd.

Ten slotte

Met de vaststelling van de strategische uitgangspunten van Omrin voor de komende jaren is een goede basis gelegd voor het oppakken van de uitdagingen om de rol en meerwaarde van Fryslân Miljeu verder te versterken als het gaat om het realiseren van de doelstellingen op duurzaamheidsgebied.

Daarbij zullen voor ons - als bedrijf van en voor onze gemeenten - de belangen van onze publieke aandeelhouders steeds leidraad zijn.

Wij spreken onze waardering en dank uit voor de bijdrage die de directie en medewerkers van Fryslân Miljeu gedurende het afgelopen jaar ieder vanuit hun eigen rol hebben geleverd aan de dagelijkse dienstverlening en de verdere ontwikkeling van ons bedrijf.

Namens de raad van commissarissen,
G. Gerbrandy, president-commissaris
Leeuwarden, 28 mei 2025

Samenstelling van de Raad van Commissarissen in 2024

dhr. G. Gerbrandy	president-commissaris, benoemd door de algemene vergadering overeenkomstig de voordracht van de raad van commissarissen, lid sinds 1 juli 2019, herbenoemd per 1 juli 2023
dhr. T. van Mourik	benoemd door de algemene vergadering overeenkomstig een bindende voordracht van de houders van aandelen serie A, lid sinds 1 juli 2021, tevens plaatsvervangend voorzitter
dhr. P. Stoelwinder	benoemd door de algemene vergadering overeenkomstig een bindende voordracht van de houders van aandelen serie B, lid sinds 1 juli 2017, herbenoemd per 1 juli 2021
dhr. J.H. Veenhouwer	benoemd door de algemene vergadering overeenkomstig een bindende voordracht van de houders van aandelen serie C, lid sinds 1 juli 2016, herbenoemd per 1 juli 2020, afgetreden per 1 juli 2024
mw. A. Reitsma	benoemd door de algemene vergadering overeenkomstig een bindende voordracht van de houders van aandelen serie C, lid sinds 1 juli 2024
mw. M.H.M. van der Werff	benoemd door de algemene vergadering overeenkomstig een bindende voordracht van de houders van aandelen serie E, lid sinds 1 juli 2016, herbenoemd per 1 juli 2020, afgetreden per 1 juli 2024
dhr. E. Koopmans	benoemd door de algemene vergadering overeenkomstig een bindende voordracht van de houders van aandelen serie E, lid sinds 1 juli 2024

Bestuursverslag

Inleiding

Naast de activiteiten van Fryslân Miljeu en haar bedrijfsprestaties, die hierna uitgebreid aan bod komen, heeft de totstandkoming van de strategie van Omrin voor de komende jaren een prominente rol gedurende het verslagjaar gespeeld. 2024 vormde daarmee het overgangsjaar met afronding van de strategieperiode 2021-2024 en de opmaat naar de strategieperiode 2025-2029.

Daarbij past de kanttekening dat geen sprake is van wezenlijke koerswijzigingen, maar van accentverschillen op onderdelen van onze strategie in een dynamische omgeving.

Graag blik ik in dit jaarverslag met u terug op de belangrijkste ontwikkelingen in het verslagjaar 2024.

Beleidsontwikkelingen

Uit het in september 2024 gepresenteerde regeerprogramma blijkt dat het kabinet-Schoof als het gaat om de circulaire economie de lijn voortzet die door het vorige kabinet was ingezet. Circulaire maatregelen worden gezien als een belangrijke bijdrage aan de klimaat- en energiedoelstellingen.

Het bevorderen van de grondstoffentransitie en hergebruik is een van de groene groei-doelen van dit kabinet.

In april 2024 heeft het vorige kabinet de hoofdlijnennotitie voor de beoogde Circulaire Economie-wet (CE-wet) aan de Tweede Kamer aangeboden. Doel van deze wet is het creëren van een duidelijk en uniform wettelijk kader in de Wet milieubeheer.

Daarvoor moet de huidige opzet van de Wet milieubeheer die aansluit bij de lineaire economie en bijbehorende terminologie, worden omgezet in een opzet die past bij de circulaire economie.

De besluitvorming over verdere uitwerking van de hoofdlijnen voor de CE-wet in een wetsvoorstel is aan het medio 2024 aangetreden nieuwe kabinet.

Een belangrijk instrument in de overgang naar een volledig circulaire economie in Nederland in 2050 is het in voorbereiding zijnde Circulair Materialenplan (CMP). Het CMP biedt kennis en kaders aan overheden en bedrijven over het gebruik van grondstoffen, afvalbeheer en vergunningverlening en moet de schakel gaan vormen tussen beleid en uitvoeringspraktijk.

De kern van het afvalstoffenbeleid - de bescherming van milieu en volksgezondheid door goed afvalbeheer - zoals dat nu is verankerd in het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP) blijft essentieel onderdeel van het CMP. Daarnaast richt het CMP zich op de gehele productketen: van ontwerp, productie en gebruik tot en met de afvalverwerking en het opnieuw toepassen van materialen en producten.

In de periode vanaf 8 januari tot en met 18 februari 2025 konden zienswijzen worden ingediend op het ontwerp van het Circulair Materialenplan, een digitaal gepubliceerd pakket van 100 documenten die zo'n 800 pagina's gericht op 60 materiaalstromen omvatten.

Omrin heeft gebruik gemaakt van deze mogelijkheid, waarbij onder andere aandacht is gevraagd voor de mogelijkheid van nascheiding van textiel, verpakkingsglas en papier en karton aanvullend op bronscheiding van deze deelstromen.

Op basis van de ontvangen zienswijzen en de reactie van de landelijke Commissie voor de milieueffectrapportage op het milieueffectrapport zal het definitieve CMP worden vastgesteld.

Het Landelijk Afvalbeheerplan 2017-2023 (LAP3) blijft van kracht totdat het CMP in werking is getreden. In verband daarmee is de looptijd van LAP3 verlengd tot eind 2025.

Voor het CMP is het belangrijkste overkoepelende beleidsinstrument het Nationaal Programma Circulaire Economie 2023-2030 (NPCE). In het NPCE wordt ingezet op vier circulariteitsstrategieën om in 2050 circulair te zijn:

- vermindering van grondstoffengebruik;
- vervangen van grondstoffen;
- verlengen van de levensduur van producten;
- zo hoogwaardige mogelijke verwerking van materialen en grondstoffen, zodat minder afval wordt verbrand of gestort en er meer hoogwaardig aanbod van secundaire grondstoffen ontstaat.

De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) heeft in november aan de Tweede Kamer meegedeeld dat actualisering (met nieuwe scherpe doelen) en uitvoering van het NPCE prioriteit heeft.

In het NPCE wordt uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) als een belangrijk instrument aangemerkt om ervoor te zorgen dat meer grondstoffen in de keten blijven voor recycling.

De UPV maakt producenten per productgroep verantwoordelijk voor (de kosten van) het inzamelen en recyclen van gebruikte producten.

Voor de uitvoering van de UPV Verpakkingen zijn tussen de VNG (namens de gemeenten) en Stichting Verpact (namens het verpakkend bedrijfsleven) afspraken gemaakt in de Ketenovereenkomst Verpakkingen 2020-2029 over bron- en nascheiding van kunststof en metalen verpakkingsafval en drankenkartons.

In VNG-verband is geconstateerd dat een aantal afspraken uit de Ketenovereenkomst achterblijft bij de verwachtingen, zoals niet-kostendekkende vergoedingen van Verpact aan gemeenten en onvoldoende transparantie over kostenonderzoeken. Overeenkomstig de wens van de algemene ledenvergadering van de VNG is aan Verpact meegedeeld dat niet wordt ingestemd met verlenging van de Ketenovereenkomst per 1 januari 2025 met vijf jaar en dat eerst nieuwe afspraken over samenwerking in de komende jaren moeten worden gemaakt. Vervolgens is daarover een overlegtraject tussen Verpact, de VNG en de NVRD (brancheorganisatie voor afval- en reinigingsdiensten van gemeenten en gemeentelijke bedrijven) van start gegaan.

In afwachting van de resultaten van deze besprekingen zijn de afspraken uit de lopende Ketenovereenkomst voorlopig met één jaar verlengd, met door Verpact verhoogde vergoedingen voor dit jaar.

Het huidige kabinet blijft onverminderd inzetten op realisatie van de reductiedoelstellingen in de in 2023 aangepaste Klimaatwet: 55% reductie van broeikasgassen in 2030 ten opzichte van 1990 en netto nul broeikasgasemissies in 2050.

In oktober 2024 zijn de jaarlijkse Klimaatnota, de Klimaat- en Energieverkenning 2024 (KEV) van het Planbureau voor de Leefomgeving en de jaarlijkse Energienota aan de Tweede Kamer aangeboden.

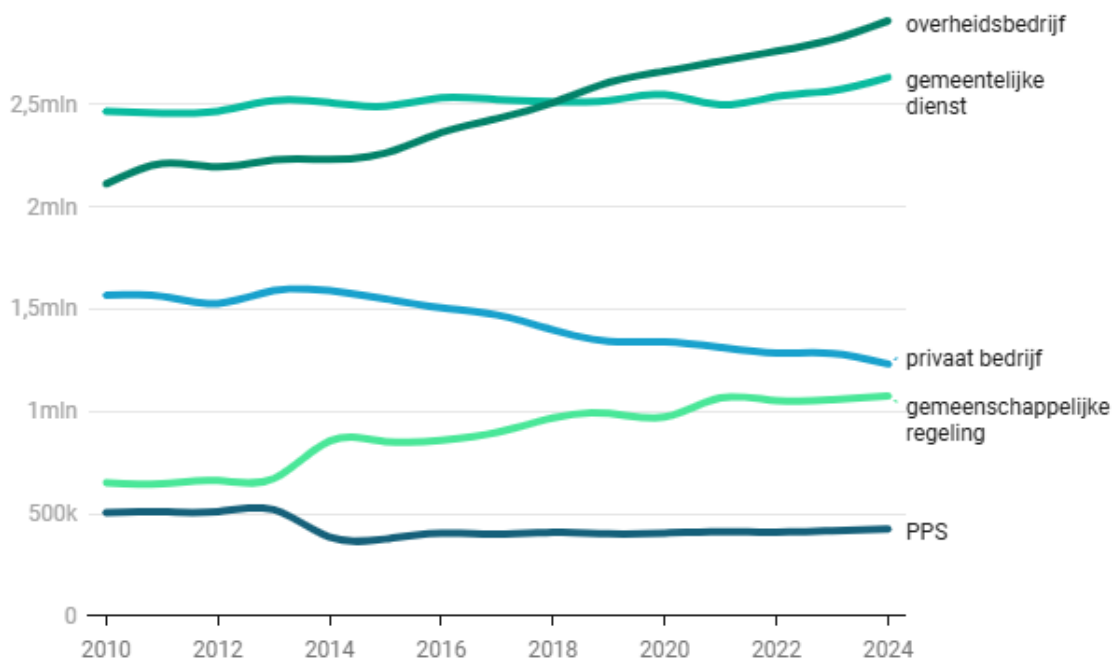
In de KEV wordt geconstateerd dat het heel erg onwaarschijnlijk is dat Nederland het wettelijke klimaatdoel van 55% emissiereductie in 2030 haalt met het huidige beleid en dat alleen extra beleid dat snel reducties oplevert dit doel dichterbij kan brengen.

Het kabinet heeft aangegeven dat in het voorjaar van 2025 tot alternatief beleid met aanvullende (fiscale) maatregelen zal worden besloten.

Marktontwikkelingen

De trend van een steeds grotere rol voor de publieke sector bij de inzameling van huishoudelijk afval zoals die zich in de voorgaande jaren aftekende, zet zich door. Deze publieke sector omvat naast overheidsbedrijven ook gemeentelijke diensten en gemeenschappelijke regelingen.

Onderstaande grafiek laat de marktverdeling zien tussen publieke en private inzamelbedrijven van huishoudelijk restafval gedurende de periode 2010-2024:

huishoudens

(bron: Vakblad Afval! / AfvalOnline / Vademecum A&R - gecreëerd met Datawrapper)

Het marktaandeel van private partijen bij het inzamelen van huishoudelijk restafval en gft-afval is begin 2024 gedaald tot 20% en zal naar verwachting in 2025 verder dalen.

De grote private inzamelbedrijven PreZero (voorheen Sita en SUEZ) en Renewi (voorheen Van Gansewinkel en Shanks) hebben besloten zich uit de inzamelmarkt voor huishoudelijk afval terug te trekken. Met name financiële afwegingen en het niet verkrijgen van de eigendom van het afval dat wordt ingezameld, liggen aan deze ontwikkeling ten grondslag.

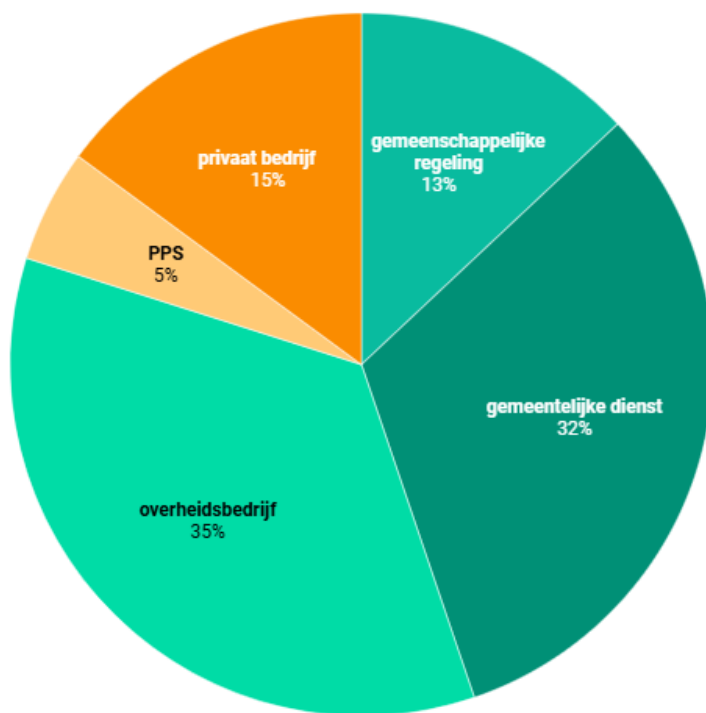
Ook publiek-private samenwerking zal binnen afzienbare tijd volledig plaats hebben gemaakt voor publieke samenwerking.

Dit betekent dat slechts een beperkt aantal private bedrijven overblijft, waardoor gemeenten die kiezen voor aanbesteding kunnen worden geconfronteerd met onvoldoende marktwerking of zelfs de situatie dat geen enkele marktpartij geïnteresseerd is.

De meeste gemeenten hebben hun afvalinzameling ondergebracht in een overheidsbedrijf. Verwacht wordt dat deze trend zich in de komende jaren doorzet.

Marktverdeling inzameling restafval in 2024

Verdeling van de inzamelmarkt in publieke en private organisaties.

Op basis van aantal bediende huishoudens.

(bron: Vakblad Afval / AfvalOnline - gecreëerd met Datawrapper)

Een heel ander thema op de afvalmarkt zijn de problemen met de afvoer en verwerking van lachgascilinders. Sinds 1 januari 2023 valt lachgas onder de regels van de Opiumwet en is er geen statiegeldsysteem meer voor de inname van (gebruikte) lachgascilinders. Daardoor komen veel cilinders terecht in de openbare ruimte, op milieustraten en in het huishoudelijk restafval. Naast de hiermee gemoeide kosten voor gemeenten, afvalinzamelaars en afvalverwerkers (jaarlijks tientallen miljoenen euro's) brengt dit ook substantiële veiligheidsrisico's door explosiegevaar met zich.

Ondanks herhaaldelijk aandringen vanuit de afvalbranche bij de rijksoverheid om maatregelen te treffen en gemeenten en afvalbedrijven financieel te compenseren, is geen helpende hand toegestoken.

Dit heeft ertoe geleid dat de NVRD (brancheorganisatie voor afval- en reinigingsdiensten van gemeenten en gemeentelijke bedrijven) - samen met bij haar aangesloten gemeenten en bedrijven, waaronder Omrin - in november 2024 een bodemprocedure bij de rechtbank in Den Haag is gestart waarbij de Nederlandse Staat is gedagvaard. In deze procedure wordt de Staat aansprakelijk gesteld voor de schade en risico's die gemeenten en afvalbedrijven lijden door de invoering van het lachgasverbod.

Strategie Omrin 2025-2029

Omdat 2024 het laatste jaar was van de periode waarop de strategische koers 2021-2024 van Omrin van toepassing was, is in het verslagjaar een uitgebreid traject doorlopen met als doel het vaststellen van de strategie van Omrin voor de periode 2025-2029. Wij hebben daarbij gebruik gemaakt van de diensten van adviesbureau ADL.

Dit is gebeurd door middel van interne en externe strategische analyses, discussie over strategische vragen en het onderscheidend vermogen van Omrin, het bespreken van strategische uitgangspunten en doelen voor de komende jaren en tenslotte de bespreking van het concept-strategiedocument.

Deze stappen zijn gezet in nauwe samenwerking met de belangrijkste stakeholders van ons bedrijf: de raad van commissarissen, de bestuurlijke vertegenwoordigers en de ambtelijke contactpersonen van onze aandeelhouders, ons directeurenberaad en onze ondernemingsraad. In juni hebben wij in een bijeenkomst met de aandeelhouders van gedachten gewisseld over de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen die voor Omrin relevant (kunnen) zijn en over de strategische uitgangspunten voor de komende jaren.

Tijdens een aandeelhoudersbijeenkomst in november is het concept-strategiedocument gepresenteerd en zijn de opmerkingen en vragen van aandeelhouders daarover met elkaar besproken en beantwoord.

Dit zijn waardevolle en inspirerende sessies geweest, die een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan het zo scherp mogelijk definiëren van onze strategische uitgangspunten en strategische acties voor de komende vijf jaar. In december 2024 is het strategietraject afgerond met de vaststelling van de strategie 2025-2029.

De volgende overkoepelende strategische uitgangspunten positioneren Omrin als maximaal duurzame totaaloplosser in de afvalketen en vormen het kader voor de formulering van de strategie voor de periode 2025-2029:

1. Omrin hanteert de zeven pijlers van de circulaire economie;
2. Omrin kies voor een publiek profiel en is totaaloplosser in de gehele afvalketen;
3. Omrin verricht enkel commerciële activiteiten ter ondersteuning c.q. versterking van de publieke activiteiten;
4. Omrin streeft naar maximale duurzaamheid en hoogwaardige diensten(verlening);
5. Omrin voert een gebalanceerd financieel solide beleid;
6. Omrin is een aantrekkelijke werkgever.

In de strategie van Omrin voor de periode 2025-2029 staan vier hoofdvragen centraal:

- waarom is Omrin op deze wereld: ons bestaansrecht is het bouwen van circulaire (afval)ketens door middel van duurzame relaties voor het welzijn van de huidige én volgende generaties.
Dit wordt als volgt vertaald in:
 - de missie: het ondersteunen van de gemeentelijke aandeelhouders met hun transitie naar een circulaire economie door maatwerk te bieden en hun afval in te zamelen, te verwerken en te valoriseren op de meest duurzame wijze;
 - de visie: innovatieve en aantoonbaar (inter)nationaal meest duurzame afvalinzamelaar en -verwerker (85% scheiding huishoudelijk afval inclusief bronscheiding in 2029), in combinatie met aantrekkelijk werkgeverschap en een competitief poorttarief.
- wat is het speelveld van Omrin:
 - het speelveld van Fryslân Milieu is en blijft hoofdzakelijk het inzamelen van huishoudelijk afval voor gemeentelijke aandeelhouders in Friesland, Groningen en Drenthe (afgezien van de aanstaande afvalinzameling in een aantal Noord-Veluwsse gemeenten);
 - het speelveld van Afvalsturing Friesland is en blijft hoofdzakelijk het be- en verwerken van huishoudelijk afval voor gemeentelijke aandeelhouders in heel Nederland.
- hoe blijft Omrin onderscheidend: door het blijven benutten en versterken van het huidige onderscheidende vermogen qua duurzaamheid (ESG-thema's), op financieel gebied en in strategisch opzicht.
- wat betekent dit voor de organisatie van Omrin: met onder andere aandacht voor een vooruit-strevend personeelsbeleid, ambitieus veiligheidsbeleid, aandacht voor het relatiebeheer met de aandeelhouders en proactief omgevingsmanagement.

Samenvattend zijn drie overkoepelende strategische acties geformuleerd die per bedrijfsonderdeel verdere invulling zullen krijgen: het verhogen van het scheidingspercentage, het verlagen van de CO2-voetafdruk en het aantrekken van nieuwe aandeelhouders.

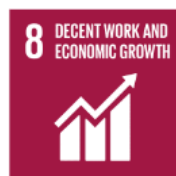
Voor de komende strategieperiode verbindt Omrin zich aan de volgende overkoepelende strategische doelen:

- Omrin wint maximaal grondstoffen en duurzame energie uit afval terug;
- Omrin benut huidige installaties optimaal voor een concurrerend tarief;
- Omrin ontwikkelt zich verder als innovatief en toonaangevend circulair bedrijf;
- Omrin bouwt verder aan een tevreden klantenbestand;
- Omrin ontwikkelt zich verder als aantrekkelijke werkgever;
- Omrin bouwt verder aan een goede relatie met de omgeving.

Duurzame ambities en resultaten

Omrin wil actief bijdragen aan tien van de zeventien mondiale duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's: Sustainable Development Goals) die zich richten op het bereiken van een duurzame en inclusieve wereld voor iedereen in 2030:

- kwaliteitsonderwijs (doel 4);
- schoon water en sanitair (doel 6);
- betaalbare en duurzame energie (doel 7);
- eerlijk werk en economische groei (doel 8);
- industrie, innovatie en infrastructuur (doel 9);
- duurzame steden en gemeenschappen (doel 11);
- verantwoorde consumptie en productie (doel 12);
- klimaatactie (doel 13);
- leven op het land (doel 15);
- partnerschappen om doelstellingen te bereiken (doel 17).

We maken de relatie tussen onze bedrijfsactiviteiten en de SDG's onder andere zichtbaar in ons jaarlijkse digitaal gepubliceerde duurzaamheidsverslag.

De al meer dan 20 jaar door Omrin georganiseerde Himmelmaken waren ook in 2024 weer zeer geslaagd. Aan dit zwerfafvalproject, bedoeld om kinderen bewust te maken van zwerfafval in de eigen woonomgeving en de impact daarvan op het milieu, is in het afgelopen jaar door in totaal bijna 7000 leerlingen deelgenomen van 45 basisscholen in de gemeenten Harlingen, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Opsterland en Waadhoeke deelgenomen.

Een andere succesvolle educatieve rol van Omrin is het regelmatig verzorgen van gastlessen op basisscholen en in de eerste klassen van het voortgezet

onderwijs in Friesland en Groningen door een van onze medewerkers onder de naam Meester Pieter.

Voor de gastlessen wordt gebruik gemaakt van verschillende lesprogramma's die variëren per leeftijd en per thema. In 2024 zijn 72 gastlessen gegeven, waarvan 52 met gebruikmaking van VR Experience, voor meer dan 1100 leerlingen.

Voor de master 'Sustainable Entrepreneurship' van de Campus Fryslân (Rijksuniversiteit Groningen), waarvoor onder andere wordt samengewerkt met Omrin, hebben we in het verslagjaar weer gastcolleges verzorgd.

In 2024 is ruim 77% van het huishoudelijk afval van onze gemeenten gescheiden (in 2023 was dat bijna 78%; deze percentages zijn gebaseerd op de cijfers van bronscheiding in de Friese gemeenten en de cijfers van nascheiding van alle gemeenten die hun afval bij Omrin laten nascheiden).

De hoeveelheid na bron- en nascheiding resterend brandbaar residu bedroeg in 2024 89 kilogram per inwoner (in 2023: 87 kilogram per inwoner).

Onderdeel van onze strategische acties voor de periode 2025-2029 is het verder verhogen van het scheidingspercentage (inclusief bronscheiding) naar 85% door de gezamenlijke inzet van Omrin en de aangesloten (samenwerkende) gemeenten.

In het afgelopen jaar is het rijdend materiaal waarmee Fryslân Miljeu de inzamel- en reinigingswerkzaamheden uitvoert, waar nodig vervangen door en uitgebreid met nieuwe voertuigen die gebruik maken van fossielvrije brandstof. Vaak is dat groengas dat door Omrin zelf uit afval wordt geproduceerd of HVO-diesel ((hydrotreated vegetable oil). Verder maken we gebruik van volledig elektrische voertuigen voor het beheer van de openbare ruimte, zoals kleine veegmachines die op de fietspaden en smallere straten in de gemeente Leeuwarden worden ingezet, een grotere veegmachine voor het schoonhouden van de rondwegen en materieel voor onkruidbestrijding.

In juni was Omrin gastheer en samen met de NVRD mede-organisator van het NVRD-jaarcongres.

Op verschillende plekken in Leeuwarden werden bijeenkomsten en vergaderingen gehouden, gecombineerd met rondleidingen op Ecopark De Wierde en bij de Recycle Boulevard van Stichting Omrin Estafette. Thema van het jaarcongres was: Data & Innovatie - Fan Tinken Nei Dwaan.

Met meer dan 375 deelnemers was dit een zeer geslaagd evenement.

De mede door Omrin in 2016 opgerichte Vereniging Circulair Friesland, waarvan inmiddels meer dan 180 bedrijven, onderwijsinstellingen, gemeenten en andere overheidsorganisaties lid zijn, werd in het afgelopen jaar genomineerd voor de landelijke duurzaamheidsprijs van de Trouw Duurzame 100.

In de categorie 'Afval en hergebruik' eindigde de Vereniging Circulair Friesland op de eerste plek, met een negentiende plek in de overall lijst van 100.

De Stichting Samen Circulair Heerenveen, een initiatief van het bedrijfsleven in Noord-Nederland met Omrin als een van de oprichters, gebruikt sport als podium om te versnellen naar een circulaire economie. Het stadion van SC Heerenveen fungeert als de circulaire huiskamer van de stichting. In het afgelopen jaar zijn over de circulaire thema's en implementatie daarvan diverse activatiesessies en bijeenkomsten gehouden.

Publieke samenwerking

Fryslân Miljeu heeft zich sinds haar oprichting eind 1998 ontwikkeld tot een duurzaam overheidsbedrijf met zestien aandeelhoudende gemeenten, met als kerntaak de inzameling van het huishoudelijk afval overeenkomstig het door die gemeenten vastgestelde beleid.

Inmiddels voeren de vier operationeel actieve regiobedrijven van NV Fryslân Miljeu hun dienstverlening uit in de volgende gemeenten:

- Harlingen, Leeuwarden, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke in de regio Noordwest;
- Achtkarspelen, Ameland en Schiermonnikoog in de regio Noordoost;
- Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland en Weststellingwerf in de regio Zuidoost;
- Eemsdelta, Het Hogeland, Pekela en Westerwolde in de regio Groningen.

Met het oog op de groei van Fryslân Miljeu zijn de statuten van NV Fryslân Miljeu medio 2024 gewijzigd en zijn de statuten van de regiovennootschappen geactualiseerd, dit overeenkomstig de besluitvorming door de algemene vergadering van aandeelhouders van NV Fryslân Miljeu in juni.

In dezelfde aandeelhoudersvergadering hebben de aandeelhouders ingestemd met het voorstel tot uitgifte van aandelen-C aan de gemeente Weststellingwerf en met het voorstel tot uitgifte van aandelen-E aan de gemeente Pekela.

Per 1 oktober 2024 is BV Groningen Milieu van start gegaan met de inzameling van het huishoudelijk restafval, gft-afval en oud papier in de gemeente Pekela.

Vanaf 1 januari 2025 wordt de inzameling van het huishoudelijk restafval en gft-afval in de gemeente Weststellingwerf door BV Fryslân Miljeu Zuidoost uitgevoerd.

De eerdere besluiten van de Noord-Veluwse gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Oldebroek om vanaf 1 januari 2026 de inzameling van het huishoudelijk afval in hun gemeenten door Fryslân Miljeu te laten uitvoeren, leidden ertoe dat medio 2024 het nieuwe regiobedrijf BV Veluwe Milieu als 100%-dochtervennootschap van NV Fryslân Miljeu is opgericht. Dit regiobedrijf zal de inzamelactiviteiten gaan uitvoeren.

De algemene vergadering van aandeelhouders heeft in juni ingestemd met het voorstel tot uitgifte van aandelen-D aan de vijf hiervoor genoemde gemeenten. In 2024 zijn al veel voorbereidende werkzaamheden verricht in aanloop naar de start van de afvalinzameling in de Veluwe-gemeenten en in 2025 gaat dit volop door. Er wordt nieuw inzamelmaterieel aangeschaft, er worden nieuwe medewerkers aangetrokken en er is inmiddels voorzien in passende huisvesting voor het nieuwe bedrijf in Harderwijk. Daarnaast zijn alle operationele voorbereidingen in volle gang om vanaf 2026 zo efficiënt en soepel mogelijk met de inzamelwerkzaamheden bij circa 60.000 aansluitingen van start te kunnen gaan.

Met de gemeente Ameland is overeenstemming bereikt over beëindiging van het aandeelhouderschap in NV Fryslân Miljeu. Ameland voert de inzamelactiviteiten hoofdzakelijk in eigen beheer uit waardoor de rol van ons bedrijf in deze gemeente dusdanig beperkt is geworden dat dit niet meer past in samenwerking op basis van aandeelhouderschap.

De afwikkeling hiervan zal plaatsvinden in 2025.

Dienstverlening

Met onze klant-gemeenten worden jaarlijks afspraken gemaakt over de door Fryslân Miljeu te leveren prestaties (voor de afvalinzameling en eventueel ook voor het beheer van de openbare ruimte) met bijbehorende vergoedingen en vereiste kwaliteitsniveaus.

De gemeenten bepalen hoe de afvalinzameling op hun grondgebied moet worden uitgevoerd en welk inzamelsysteem daarvoor moet worden ingezet. De gemeenten Leeuwarden, Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland, Het Hogeland en Eemsdelta hebben voor diftar op basis van gewicht-frequentie gekozen, de gemeente Westerwolde voor diftar op basis van volume-frequentie. Omgerekend naar aansluitingen betekent dit dat inmiddels bij 73% van de aansluitingen in het werkgebied van Fryslân Miljeu op basis van diftar wordt afgerekend in plaats van een vast bedrag, zoals ook blijkt uit onderstaand overzicht.

Gemeente	afvalstoffenheffing	aansluitingen	aansluitingen
<u>Fryslân Miljeu Noordwest</u>			
Leeuwarden	Diftar gewicht-frequentie	65.350	
Waadhoeke	Vast bedrag		21.300
Harlingen	Vast bedrag		8.250
Terschelling	Vast bedrag		3.300
Vlieland	Vast bedrag		1.000
<u>Fryslân Miljeu Zuidoost</u>			
Heerenveen	Diftar gewicht-frequentie	23.500	
Ooststellingwerf	Diftar gewicht-frequentie	12.000	
Opsterland	Diftar volume-frequentie	12.800	
Weststellingwerf	Vast bedrag		12.000
<u>Fryslân Miljeu Noordoost</u>			
Achtkarspelen	Vast bedrag		12.200
Schiermonnikoog	Vast bedrag		1.000
<u>Groningen Milieu</u>			
Het Hogeland	Diftar gewicht-frequentie	22.750	
Eemsdelta	Diftar gewicht-frequentie	23.850	
Westerwolde	Diftar volume-frequentie	11.400	
Pekela	Vast bedrag		5.300
Totaal		171.650	64.350

In nauwe samenwerking met de gemeente Leeuwarden blijven wij door middel van diverse communicatiemiddelen (waaronder de Omrin Afvalapp) werken aan (nog) betere bewustwording van het belang van het scheiden van afval aan de bron. De inzet van containeradoptanten die alert zijn op netheid bij ondergrondse inzamelvoorzieningen en daarover contact met ons onderhouden, draagt bij aan minder bijzet en dump.

Een primeur is de introductie van slimme detectiecontainers, waarbij sensoren binnen een straal van enkele meters rondom de ondergrondse verzamelcontainer detecteren wanneer afval naast de container wordt gedumpt en hierover een melding versturen. Daardoor kan het afval snel worden opgeruimd.

Een andere innovatieve toepassing is de gerealiseerde mogelijkheid voor inwoners van Leeuwarden om hun milieupas te gebruiken voor elke restafvalcontainer in hun wijk, zodat bij storingen of volle containers het afval ook in een andere container kan worden gedeponeerd. Ook hiermee wordt bijgedragen aan een schonere woonomgeving.

De gemeente Leeuwarden en Omrin hebben begin 2024 de textielcampagne 'Sok kapot? Perfect om te recyclen!' gestart. Dit met als doel het beter scheiden van kapot en versleten textielafval dat nog te vaak bij het restafval wordt gedeponeerd, terwijl dit via inzameling in de textielbak kan worden gerecycled. Als onderdeel van de campagne zijn in Leeuwarden vijf opvallende textielcontainers geplaatst.

In oktober is in samenwerking tussen de gemeente Leeuwarden, woningcorporatie Elken en Omrin een succesvolle opruimdag georganiseerd voor portiekflats in de wijk Valeriuskwartier in Leeuwarden. Wijkbewoners werd op deze dag de mogelijkheid geboden om hun grofvuil in afzetcontainers te deponeren en herbruikbare goederen in te brengen die door andere bewoners konden worden meegenomen. Het was een succesvolle actie met vier afzetcontainers aan afgevoerd grofvuil en veel positieve sociale interactie. Dit krijgt in 2025 middels een pilot een breder vervolg.

In het najaar van 2024 is in de gemeente Schiermonnikoog begonnen met het vervangen van circa 60 ondergrondse verzamelcontainers voor huishoudelijk en bedrijfsafval.

Dit logistieke project is nauwgezet voorbereid door de hierbij betrokken afdelingen van Fryslân Miljeu (waaronder relatiebeheer, databeheer, containerbeheer en communicatie) en de gemeente en is volgens planning uitgevoerd in goede samenwerking tussen de gemeente, Fryslân Miljeu, aannemer, leverancier en transporteurs.

In het afgelopen jaar is veel tijd en aandacht besteed aan de voorbereidingen voor de afvalinzameling door ons regiobedrijf BV Fryslân Miljeu Zuidoost in de gemeente Weststellingwerf (vanaf 1 januari 2025) en door ons regiobedrijf BV Groningen Milieu in de gemeente Pekela (vanaf 1 oktober 2024).

In de gemeente Pekela zijn alle pmd-containers ingenomen (als gevolg van de keuze van Pekela voor nascheiding door Afvalsturing Friesland) en zijn nieuwe DU-minicontainers uitgezet voor het restafval, voor het gft-afval en voor het oud papier.

In Eemsdelta hebben we in opdracht van de gemeente in het afgelopen jaar meer dan de helft van de 60 geplande ondergrondse inzamelvoorzieningen voor restafval en circa tweederde van de geplande 120 gft-inzamelzuilen geplaatst. Als in 2025 de overige voorzieningen zijn geplaatst, zal de gemeente Eemsdelta volledig diftarproof zijn.

Naast de afvalinzameling voeren we in een aantal gemeenten taken uit voor het beheer van de openbare ruimte.

Het gaat dan in de eerste plaats om onkruidbestrijding, zowel mechanisch (borstelen) als thermisch (met heet water en sensortechnologie), in de gemeenten Ameland, Achtkarspelen, Harlingen, Leeuwarden, Opsterland, Ooststellingwerf en Waadhoeke.

Verder verzorgen wij de gladheidbestrijding in de gemeenten Leeuwarden, Harlingen en Waadhoeke. Weliswaar was sprake van een zachte winterperiode eind 2023/begin 2024, maar er waren diverse dagen met winterse omstandigheden en daardoor gladheid waarvoor Fryslân Miljeu moest uitrukken. Hierbij werd gebruik gemaakt van pekewater en van zout in combinatie met pekewater, waarvoor wij beschikken over eigen zoutdepots en opslagtanks.

Afvalscheiding op de milieustraten draagt in belangrijke mate bij aan het realiseren van een zo hoog mogelijk niveau van hergebruik en recycling. Hier ingeleverde kringloopspullen kunnen, al dan niet na upcycling, opnieuw worden gebruikt en veel gescheiden afvalstromen kunnen worden gerecycled door daarin gespecialiseerde verwerkers.

Op initiatief van de gemeente Leeuwarden, Omrin en kringloopwinkel Grou is in september bij de milieustraat in Grou een circulair ambachtscentrum in gebruik genomen. Hier wordt herbruikbaar grof huishoudelijk afval en bouw- en slooafval dat wordt ingeleverd bij de milieustraat, na sortering en demontage geschikt gemaakt van hernieuwd gebruik.

In maart 2024 is in samenwerking met vijftien Friese en Groningse gemeenten de gedragscampagne ‘De luie wereldverbeteraar’ van start gegaan (www.luiewereldverbeteraar.nl).

Deze campagne moet de inwoners van deze gemeenten activeren om hun etensresten goed te scheiden door deze in de groene container te deponeren. Onderdeel van deze campagne is het verstrekken van de veelgevraagde biobakjes die in de keuken kunnen worden geplaatst (in de campagne ‘lekker-lui-bakje’ genoemd).

De eerder genoemde Omrin Afvalapp is een belangrijk communicatiemiddel voor inwoners bij het inleveren en scheiden van hun afval. Hiermee is de afvalkalender digitaal beschikbaar, kan worden herinnerd aan het bij de weg zetten van de inzamelcontainer, kan een afspraak voor aanlevering op de milieustraat worden gemaakt, wordt het scheiden van afval ondersteund door een scheidingswijzer, wordt informatie gegeven over te gebruiken ondergrondse inzamelvoorzieningen en wordt inzicht gegeven in de hoeveelheden ingezameld afval (in diftar-gemeenten).

We blijven werken aan doorontwikkeling van de Afvalapp.

Onze afdeling relatiebeheer & beleid voorziet als kennis- en adviescentrum in advisering en ondersteuning van de gemeenten in het realiseren van de VANG-doelstellingen voor het huishoudelijk afval. Ook is de afdeling nauw betrokken bij het stimuleren van burgerparticipatie en communities en bij educatieve activiteiten.

Onderdeel van deze afdeling is het bedrijfsbureau en het Service Ynformaasje Punt (SYP).

De expertise van het bedrijfsbureau wordt met name ingezet voor data- en diftarbeheer, rapportering, containermanagement, beheer van aansluitingen en milieupasbeheer.

De medewerkers van ons callcenter SYP zijn dagelijks actief met het afhandelen van vragen, meldingen en klachten van burgers via de telefoon, mail en social media.

De inzameling van afval bij bedrijven wordt uitgevoerd door BV Fryslân Miljeu Bedrijfservice (Omrin Bedrijfsafval), een van de dochterbedrijven van NV Fryslân Miljeu.

Omrin Bedrijfsafval zamelt het bedrijfsafval in bij een groot aantal bedrijven van wisselende omvang in de drie noordelijke provincies. Daarvoor worden aan de gecontracteerde bedrijven rolcontainers, afzetcontainers, perscontainers of ondergrondse bedrijfsafvalcontainers ter beschikking gesteld.

Het verslagjaar kon worden afgesloten met uitstekende resultaten voor Omrin Bedrijfsafval, zowel qua groei (800 nieuwe klanten) als naar aanleiding van het laatste tevredenheidsonderzoek onder haar klanten: een 8,2 als tevredenheidsscore en een aanbeveling van Omrin Bedrijfsafval door 94% van haar klanten.

Kwaliteit, arbo, veiligheid en milieu (KAVM)

Omrin werkt met een gecertificeerd en geïntegreerd managementsysteem voor de normen ISO 9001 (kwaliteit), ISO 14001 (milieu) en ISO 45001 (gezond en veilig werken). Hiermee worden risico's op de betreffende onderdelen geïdentificeerd en waar mogelijk voorkomen, worden restrisico's beheerst en worden (bedrijfs)processen continu verbeterd.

In het voorjaar van 2024 heeft Bureau Veritas de jaarlijkse externe audit uitgevoerd bij onder andere de milieustraten, bij de directie en bij de afdelingen HR, ICT, communicatie en KAVM.

Tijdens deze auditronde is naast twee niet-kritische tekortkomingen één kritische tekortkoming bij Ecopark De Wierde (vallend onder zusterbedrijf Afvalsturing Friesland) geconstateerd.

Voor de geconstateerde tekortkomingen is een oorzaakanalyse gemaakt en zijn corrigerende maatregelen getroffen, die vervolgens door Bureau Veritas zijn geaccordeerd.

Positieve punten die uit de audit naar voren kwamen waren de toenemende uniformiteit in werkwijze (de beleids-RI&E, het centraal locatiereglement), de aandacht voor actualisering en vindbaarheid van KAVM- en HR-documenten, het hoge niveau van meldingen van gevaarlijke situaties en bijna-ongevallen en de uitvoering op de milieustraten.

Na een geslaagde follow-up na een hercertificeringsaudit in het najaar van 2024 vanwege de in maart 2025 aflopende certificaten voor de hiervoor genoemde normen, is positief geadviseerd over de afgifte van nieuwe certificaten.

In december 2024 is een externe audit gehouden voor de certificering van Omrin voor informatiebeveiliging volgens de nieuwe norm ISO27001:2022.

De focus bij deze normering ligt op vertrouwelijkheid (garanderen dat informatie alleen toegankelijk is voor daartoe geautoriseerde personen), integriteit (waarborgen van de accuraatheid en volledigheid van informatie en informatieverwerkingsmethoden) en beschikbaarheid (garanderen dat geautoriseerde gebruikers toegang hebben tot informatie en de daarmee verbonden middelen wanneer dit nodig is).

In 2024 is het traject van bewustwording van het belang van de noodzaak van digitale veiligheid onder de medewerkers van Omrin gecontinueerd door middel van de NanoLearning-leermethode en phishing-tests.

Met behulp van ons ongevallenregistratiesysteem (OGR) kunnen medewerkers gevaarlijke situaties en (bijna-)ongevallen op de werkvloer melden. Deze meldingen zijn van groot belang voor een veilige werksituatie en geven inzicht in trends over de bedrijfsveiligheid bij Omrin. Op basis van de meldingen worden structurele maatregelen getroffen om de veiligheid op een zo hoog mogelijk niveau te brengen en te houden. Het hoge aantal meldingen (bijna 1.000 in 2024) bevestigt het toenemende veiligheidsbewustzijn onder onze medewerkers, hetgeen essentieel is voor het realiseren van de door ons gewenste proactieve veiligheidscultuur.

Een belangrijke stap daarin zijn de plannen van aanpak met actiepunten die door de bedrijvengroepen zijn opgesteld naar aanleiding van het laatstgehouden onderzoek naar de veiligheidscultuur binnen Omrin (in 2023). Deze zijn gebundeld in een integraal plan van aanpak voor versterking van de veiligheidscultuur, waarvan de uitvoering en voortgang wordt bewaakt door een intern projectteam onder leiding van de KAVM-concerncoördinator.

Begin 2024 zijn de achterladers van Fryslân Miljeu waarmee een gedeelte van de afvalinzameling wordt uitgevoerd uitgebreid gecontroleerd en getest op de werking van de veiligheidssystemen met noodstoppen en sensoren. Uit deze controles kwamen geen bijzonderheden of storingen naar voren.

In februari 2025 is een nieuw veiligheidscultuuronderzoek gehouden. Uit de resultaten daarvan moet blijken in hoeverre de gewenste stap naar een proactieve veiligheidscultuur (trede 4 op de veiligheidscultuurladder) is gerealiseerd.

Tijdens de landelijke Week van de Veiligheid die wordt geïnitieerd door de Stichting Arbocatalogus Afvalbranche, hebben wij aandacht besteed aan het elkaar aanspreken op veilig werken, het werken met een LMRA-kaart (Laatste Minuut Risico Analyse) voordat met werkzaamheden wordt begonnen en de gezamenlijke verantwoordelijkheid om ongevallen te voorkomen.

Uitgangspunt binnen Omrin blijft onverminderd: we werken veilig of we werken niet!

Werken bij Omrin

Onderdeel van de overkoepelende strategische uitgangspunten In de strategie 2025-2029 van Omrin is aantrekkelijk werkgeverschap van Omrin. Doel is dat Omrin zich als aantrekkelijk werkgever verder ontwikkelt in de komende jaren. Als succes op dit vlak in 2029 is gedefinieerd: “medewerkers zijn betrokken, bevlogen en trots om bij Omrin te werken. Omrin is een zeer aantrekkelijke, mensgerichte werkgever door het aanbieden van uitdagend en zinvol werk, een positieve werkcultuur, ruime ontwikkelingsmogelijkheden en goede arbeidsvoorwaarden.”

Per bedrijvengroep wordt gewerkt aan strategische (ontwikkelingsgerichte) personeelsplannen met aandacht voor instroom/doorstroom/uitstroom, kennisborging, ontwikkeling van de medewerkers, een toekomstbestendige werkorganisatie en duurzame inzetbaarheid.

Het belang hiervan wordt bevestigd door de steeds krappere wordende arbeidsmarkt, met name voor het invullen van technische functies, en door de snelle ontwikkelingen op het gebied van artificiële intelligentie (AI) en digitalisering.

Met een effectieve recruitmentstrategie slagen we er nog steeds in om de diverse vacatures in ons bedrijf op het gewenste kwaliteitsniveau in te vullen. We zetten daarvoor een eigen recruiter in met veel aandacht voor het onboardingsproces.

Tegelijkertijd willen we leren van het vertrek van medewerkers naar andere bedrijven en organisaties, reden waarom ook de nodige energie in exitgesprekken als onderdeel van het offboardingsproces wordt gestoken. Omrin participeert als deelnemer in de Noordelijke Productiviteitsalliantie in de campagne ‘MAAK HET in de industrie van Noord-Nederland’ die in het voorjaar van 2024 van start is gegaan. Doel van deze campagne is het imago van de Noord-Nederlandse industrie als potentiële werkgever systematisch te versterken.

Ook op kleinere schaal dragen we Omrin als aantrekkelijk (toekomstig) werkgever uit en willen we potentiële werknemers enthousiasmeren. Dat doen we onder andere door deelname aan Bedrijven Doe Dagen in het voortgezet onderwijs, het organiseren van een techniekevent op Ecopark De Wierde, theoretische en praktische gastlessen op technisch gebied en een bliksemstage voor vmbo-leerlingen op het hoofdkantoor van Omrin.

Bij de werving van nieuwe medewerkers streven we naar een evenwichtige verhouding tussen mannen en vrouwen, naast het bredere doel van meer inclusiviteit en diversiteit.

Bij NV Fryslân Miljeu is één statutair bestuurder (i.c. Afvalsturing Friesland als rechtspersoon) in functie, zodat een evenwichtiger samenstelling op dat niveau niet aan de orde is.

Binnen de subtop van NV Fryslân Miljeu - de medewerkers die binnen de groep van het strategisch management vallen - zijn vier mannen en drie vrouwen werkzaam.

De gewenste bedrijfsbrede evenwichtiger verhouding tussen mannen en vrouwen komt onder andere tot uiting in onze campagnes op het gebied van arbeidsmarktcommunicatie waarin vrouwen in woord en beeld zichtbaar zijn,

evenals bij het gebruik van social media en de website 'Werken bij Omrin' en in de samenstelling van selectiecommissies voor in te vullen vacatures. Sinds 2024 neemt Omrin deel aan een onderzoek van expertisecentrum VHTO. VHTO voert een project uit, gesteund door het ministerie van SZW en sociale partners, om vrouwen in de techniek te stimuleren en te behouden. Onderdeel van dit onderzoek is een analyse van instroom, behoud en uitstroom van vrouwen bij Omrin en het houden van interviews met diverse betrokkenen in het bedrijf. Op basis van de uitkomsten en aanbevelingen zal een plan van aanpak worden opgesteld.

De Wet bescherming klokkenluiders verplicht de werkgever een procedure op te stellen voor het melden van (het vermoeden van) een misstand.

Overeenkomstig het advies van het zelfstandig bestuursorgaan Huis voor Klokkenluiders heeft Omrin er voor gekozen om een brede meldregeling op te stellen waaronder niet alleen misstanden vallen, maar ook integriteitschendingen en onregelmatigheden.

Als sprake is van (het vermoeden van) een misstand, schending of onregelmatigheid kan daarover een melding worden gedaan bij de vertrouwenspersonen van Omrin, bij de functionaris gegevensbescherming (ingeval van privacyschendingen en datalekken) en bij het onafhankelijke meldpunt van Omrin dat op 1 januari 2024 van start is gegaan.

In het voorjaar van 2024 is in een aantal sessies voor leidinggevenden en adviseurs de workshop 'het vertrouwelijke gesprek' gehouden, gecombineerd met een presentatie over het integriteitsprotocol, de meldregeling en het meldpunt van Omrin.

Het verzuim bij Fryslân Miljeu (inclusief dochterbedrijven) is in het afgelopen jaar gedaald tot 5,4%. Dit betekent een aanzienlijke afname van het verzuim ten opzichte van voorgaand jaar, toen sprake was van een verzuim van 6,9%. Een gedeelte van het verzuim blijft langdurig en niet-werkgerelateerd van aard, maar dit laat onverlet dat ons duurzaam inzetbaarheidsbeleid vruchten afwerpt, zowel in preventieve zin als bij terugkeer vanuit ziekte in het werk. De inspanningen van onze eigen preventie- en verzuimadviseur en van onze externe inzetbaarheidspecialisten dragen hier in belangrijke mate aan bij.

In maart 2024 is tussen de betrokken cao-partijen overeenstemming bereikt over de nieuwe cao Grondstoffen, Energie en Omgeving (GEO) met als ingangsdatum 1 april 2024.

In deze cao, met een looptijd tot en met 31 maart 2026, is een loonsverhoging van 5,5% per 1 april 2024 overeengekomen en een loonsverhoging van 3,5% per 1 januari 2025, naast afspraken over andere onderwerpen.

Naar verwachting zal in 2025 het personeelsbestand licht blijven groeien.

Ondernemingsraad

In 2024 hebben de ondernemingsraad en de algemeen directeur namens het statutair bestuur zeven overlegvergaderingen gehouden. Het jaar is zoals gebruikelijk begonnen met de overlegvergadering waarin aan de hand van de jaarplannen van de verschillende bedrijvengroepen van gedachten wordt gewisseld over de algemene gang van zaken van de onderneming.

Gedurende het verslagjaar is in de overlegvergaderingen over diverse onderwerpen gesproken.

Zo kwamen onder andere aan de orde de strategie van Omrin voor de periode 2025-2029, het duurzaam inzetbaarheidsbeleid, de BHV-organisatie en digitale urenregistratie en -verwerking.

Verder is een adviesaanvraag over het nieuwe inzamelbedrijf van Fryslân Miljeu in de Veluwe-gemeenten besproken, evenals instemmingsaanvragen over de regeling voor consignatie/storingsdienst/slaapuren, het basiscontract voor de arbodienst, het verzuimprotocol, de inzet van nieuwe vertrouwenspersonen en het uitvoeren van preventief medische onderzoeken.

Hoofdpijnen financiële ontwikkelingen

Het nettoconcernresultaat van Fryslân Miljeu over 2024 komt uit op een bedrag van € 1.621.000.

Daarmee is sprake van een stijging van het resultaat ten opzichte van 2023 met € 614.000, toen een nettoconcernresultaat werd gerealiseerd van € 1.007.000. De publieke inzamel- en reinigingsactiviteiten en de commerciële activiteiten (die door BV Fryslân Miljeu Bedrijfsservice worden uitgevoerd) laten een stabiele ontwikkeling zien. In 2024 is het resultaat van de commerciële activiteiten weer genormaliseerd, waarmee de stijging van het resultaat van 2024 ten opzichte van 2023 grotendeels wordt verklaard. In 2023 hadden we als gevolg van incidentele tegenvallers in de commerciële activiteiten extra kosten gemaakt waardoor het resultaat was gedaald.

De netto-omzet over 2024 is ten opzichte van 2023 met € 6,2 miljoen toegenomen tot een bedrag van € 51,8 miljoen (in 2023: € 45,7 miljoen). Deze toename is met name het gevolg van de groei van de dienstverlening voor de aandeelhoudende gemeenten en van indexatie van de tarieven. Het grootste gedeelte van de omzet wordt verkregen uit de dienstverlening van Fryslân Miljeu aan de gemeenten.

De solvabiliteit van Fryslân Miljeu is in 2024 29,9% (in 2023: 30,6%). Het werkkapitaal is op balansdatum berekend op € 9,2 miljoen negatief (in 2023: € 8,3 miljoen negatief). De current ratio is op balansdatum berekend op 0,4 (in 2023: 0,3) en de quick ratio is op balansdatum berekend op 0,4 (in 2023: 0,3).

In 2025 verwachten we dat de omzet (verder) zal stijgen en dat de solvabiliteit zal afnemen. De afname van de solvabiliteit is het gevolg van een hoog investeringsniveau om vanaf 2026 de dienstverlening in de Veluwe-regio te kunnen uitvoeren.

De voor 2025 geplande investeringen zullen zowel uitbreidingsinvesteringen als reguliere vervangingsinvesteringen zijn. De uitbreidingsinvesteringen hebben hoofdzakelijk betrekking op de aanschaf van inzamelvoertuigen en inzamelvoorzieningen om vanaf 1 januari 2026 de inzameling van huisvuil op de Veluwe te kunnen uitvoeren.

Op basis van periodiek opgestelde liquiditeitsbegrotingen wordt beoordeeld wat de liquiditeitsbehoefte van Fryslân Miljeu is en wordt aan de hand daarvan eventueel financiering aangetrokken. De investeringen in 2024 zijn voor het grootste gedeelte gefinancierd middels financial lease.

N.V. Fryslân Miljeu voert een beleid om haar renterisico's die voortkomen uit de afgesloten leningen te beperken. Hierbij wordt grotendeels gebruik gemaakt van leningen met vaste rente.

Belangrijkste risico's

Een belangrijk risico voor de vennootschap zijn de overeenkomsten met de gemeenten. De omzet en het resultaat uit deze dienstverlening zijn van significante omvang. Het beëindigen van de overeenkomsten door een groot aantal gemeenten kan een behoorlijke impact op de vennootschap hebben. Belangrijk is daarom dat in deze overeenkomsten een opzegtermijn van vier jaar is opgenomen, waardoor de vennootschap de tijd krijgt om de nodige maatregelen te nemen.

Een ander risico is de stijgende gemiddelde leeftijd van het personeel. Met het ouder worden van het personeel neemt de kans op gezondheidsrisico's en een dalende inzetbaarheid toe.

De vennootschap geeft specifieke aandacht aan deze ontwikkeling door het onderwerp structureel te belichten en het personeel de nodige faciliteiten te bieden om de fitheid te behouden c.q. te verbeteren.

Daarnaast kan sprake zijn van frauderisico's (zoals opzettelijke misleiding om onrechtmatig voordeel te behalen, het onrechtmatig onttrekken of doen

toevloeden van waarden aan de vennootschap of frauduleuze financiële verslaggeving).

N.V. Fryslân Miljeu hanteert diverse (interne) beheersingsmaatregelen om frauderisico's zoveel mogelijk uit te sluiten en te mitigeren. Hieronder vallen overkoepelende beheersmaatregelen die het risico op materiële fraude ondervangen, het toepassen van het integriteitsprotocol met inzet van een meldpunt waar onder andere niet-integer gedrag kan worden gemeld en de toepassing van functiescheiding (bij onder andere uitgaande geldstromen). Waar nodig worden maatregelen getroffen om de interne beheersing te verbeteren.

Op basis van het voorgaande kan worden gesteld dat de belangrijkste risico's beheersbaar zijn en in lijn zijn met het gewenste risicoprofiel van de onderneming.

Op basis van de ontwikkelingen in 2024, het positieve resultaat over 2024 en de huidige financiële positie is het risico dat niet aan verplichtingen kan worden voldaan zeer beperkt.

Er zijn geen twijfels over het voortzetten van de activiteiten onder het continuïteitsbeginsel.

Ten slotte

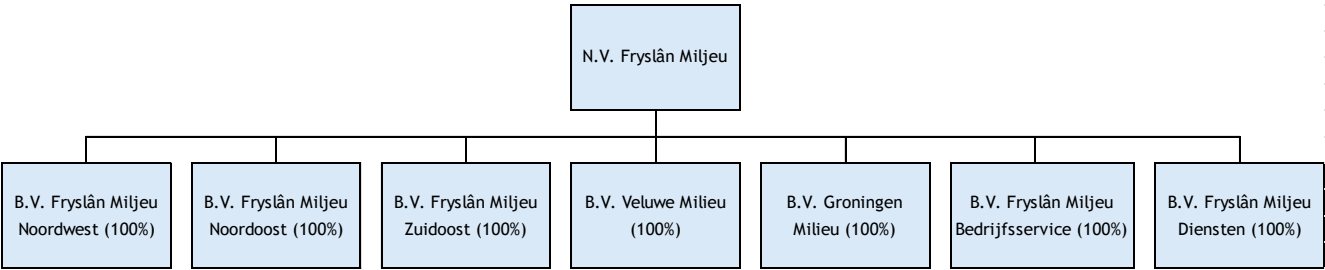
De strategie van Omrin voor de periode 2025-2029 was in het afgelopen jaar een regelmatig terugkerend thema, met aandacht voor wat door ons bedrijf samen met onze stakeholders in de afgelopen jaren is gerealiseerd, maar belangrijker nog: welke (nieuwe) uitdagingen willen we in de komende jaren oppakken om een substantiële bijdrage te leveren aan de totstandkoming van een circulaire economie.

Dat blijven we doen door actief samen te werken met onze gemeenten, met andere overheden, met het bedrijfsleven en met (onderwijs)instellingen en door de dagelijkse inzet van onze betrokken en bevlogen medewerkers. Als circulair partner, voortrekker en initiator.

Omrin inspireert en doet: voor een schone en duurzame wereld. Samen maken we het verschil!

Afvalsturing Friesland NV, bestuurder
namens deze ir. J.W.G. Vernooij, algemeen directeur
Leeuwarden, 28 mei 2025

Juridische structuur Fryslân Miljeu

Jaarrekening

Geconsolideerde balans voor winstbestemming per 31 december 2024

	31 december 2024		31 december 2023	
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Actief				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	36.934		33.665	
Financiële vaste activa	176		-	
		37.110		33.665
Vlottende activa				
Vorderingen en overlopende activa	5.073		3.907	
Liquide middelen	1.353		299	
		6.426		4.206
		43.536		37.871

Geconsolideerde balans voor winstbestemming per 31 december 2024

	31 december 2024		31 december 2023	
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Passief				
Eigen vermogen				
Groepsvermogen		13.030		11.572
Voorzieningen		277		64
Langlopende schulden		14.783		13.741
Kortlopende schulden en overlopende passiva		15.446		12.494
		43.536		37.871

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2024

	2024		2023	
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Netto-omzet		51.815		45.674
Overige bedrijfsopbrengsten		34		134
Som der bedrijfsopbrengsten		51.849		45.808
Uitbesteed werk en externe kosten	18.452		16.708	
Lonen, salarissen en sociale lasten	14.737		13.008	
Afschrijvingen	5.820		5.292	
Overige bedrijfskosten	10.178		9.205	
Som der bedrijfslasten		49.187		44.213
Bedrijfsresultaat		2.662		1.595
Financiële baten en lasten		-728		-518
Resultaat voor belastingen		1.934		1.077
Belastingen		-313		-70
Resultaat na belastingen		1.621		1.007

Overzicht totaal resultaat

Geconsolideerd netto resultaat na belastingen toekomend aan de rechtspersoon	1.621	1.007
Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen als onderdeel van het groepsvermogen	-	-
Totaal resultaat	1.621	1.007

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2024

(volgens indirecte methode)

	2024		2023	
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Bedrijfsresultaat		2.662		1.595
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen en overige waardeveranderingen		5.783		5.158
Mutatie voorzieningen		158		(34)
Boekresultaat verkoop activa		37		-
<i>Mutaties in werkkapitaal:</i>				
Afname/toename vorderingen	(1.176)		(562)	
Toename/afname schulden	69		442	
		(1.107)		(120)
Financiële lasten	(728)		(518)	
Financiële baten	-		-	
Betaalde winstbelasting	69		(311)	
		(659)		(829)
Kasstroom uit operationele activiteiten		6.874		5.770
Investerings materiële vaste activa	(8.330)		(9.198)	
Investerings financiële vaste activa	(165)		-	
Aflossing financiële vaste activa	65		65	
Desinvesteringen materiële vaste activa	727		220	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		(7.703)		(8.913)
Ontvangsten langlopende schulden	5.491		3.852	
Aflossing langlopende schulden	(4.063)		(3.507)	
Mutatie rekening-courant krediet	620		1.834	
Betaald aandelenkapitaal	748		-	
Betaald dividend	(913)		(736)	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		1.883		1.443
Saldo mutatie geldmiddelen		1.054		(1.700)
Liquide middelen vorig jaar		299		1.999
Liquide middelen dit jaar		1.353		299
Mutatie		1.054		(1.700)

Algemeen en waarderingsgrondslagen

NV Fryslân Miljeu, statutair gevestigd te Leeuwarden, Hidalgoweg 5, is op 16 december 1998 opgericht en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 1083045.

Activiteiten

De activiteiten van NV Fryslân Miljeu en haar groepsmaatschappijen zijn: het, voor hun deelnemende overheden, komen tot een doelmatige en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde uitvoering van milieu- en reinigingstaken, het op een doelmatige en verantwoorde wijze inzamelen, transporteren en (laten) verwerken van afvalstoffen, die vrijkomen uit bedrijfshuishoudingen en het bevorderen van hergebruik en nuttige toepassing van goederen en grondstoffen, die anders als afvalstoffen zouden worden gestort en verbrand en hiermee verband houdende activiteiten en werkzaamheden op een professionele en efficiënte wijze bedrijven en om tegen zo laag mogelijke kosten een zo hoog mogelijk milieurendement te bereiken.

Groepsverhoudingen

NV Fryslân Miljeu staat aan het hoofd van een groep rechtspersonen. Een overzicht van de gegevens, vereist op grond van de artikelen 2:379 en 2:414 BW, is onderstaand opgenomen:

Geconsolideerde maatschappijen:

Naam	Statutaire zetel	Aandeel in het geplaatste kapitaal
◦ BV Fryslân Miljeu Noordwest	Leeuwarden	100%
◦ BV Fryslân Miljeu Noordoost	Leeuwarden	100%
◦ BV Fryslân Miljeu Zuidoost	Leeuwarden	100%
◦ BV Fryslân Miljeu Bedrijfsservice	Leeuwarden	100%
◦ BV Fryslân Miljeu Diensten	Leeuwarden	100%
◦ BV Groningen Milieu	Leeuwarden	100%
◦ BV Veluwe Milieu	Leeuwarden	100%

Verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de onderneming, haar deelnemingen en hun bestuur, aandeelhouders, commissarissen en leidinggevende functionarissen. De van betekenis zijnde transacties met verbonden partijen zijn onder normale marktvoorwaarden aangegaan. De bezoldiging van bestuurders en commissarissen is toegelicht op pagina 51.

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van NV Fryslân Miljeu zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van NV Fryslân Miljeu.

De financiële gegevens van NV Fryslân Miljeu zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening zodat, gebruikmakend van artikel 2:402 BW, is volstaan met een verkorte winst- en verliesrekening in de vennootschappelijke jaarrekening.

De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van onderlinge verhoudingen en transacties.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan.

In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'.

Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Renterisico

Het renterisicobeleid heeft tot doel de renterisico's die voortkomen uit de financiering van de vennootschap te beperken en daarmee tevens de netto-rentelasten te optimaliseren. Dit beleid vertaalt zich in een gewenst profiel van vastrentende en variabel-rentende posities inclusief liquide middelen.

Liquiditeitsrisico

Periodiek worden liquiditeitsbegrotingen opgesteld. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst. In de liquiditeitsbegrotingen wordt rekening gehouden met beperkte beschikbaarheid van liquide middelen waaronder bankgaranties.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeveranderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Periodiek groot onderhoud

wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen.

De materiele vaste activa waarvan de onderneming krachtens een financiële leaseovereenkomst de economische eigendom heeft, wordt geactiveerd. De uit de financiële leaseovereenkomst voortvloeiende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële leaseovereenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van N.V. Fryslân Miljeu.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Daarbij worden tevens andere langlopende belangen in aanmerking genomen die feitelijk moeten worden aangemerkt als onderdeel van de netto-investering in de deelneming. Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor de schulden van de desbetreffende deelneming, respectievelijk de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening gevormd. Bij het bepalen van de omvang van deze voorziening wordt rekening gehouden met reeds op vorderingen op de deelneming in mindering gebrachte voorziening voor oninbaarheid.

De vorderingen op en leningen aan deelnemingen alsmede de overige vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk zijn aan de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en de geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en staan vrij ter beschikking. Indien middelen niet vrij ter beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Voorzieningen

Voorziening jubileumuitkeringen:

Deze voorziening is getroffen voor toekomstige jubileumuitkeringen aan werknemers. De voorziening is berekend door een onafhankelijk actuarieel bureau, op basis van contante waarde van de verplichtingen uit hoofde bij de vennootschap geldende regelingen voor jubileumuitkeringen. Hierbij is rekening gehouden met toekomstige salarisstijgingen en ontslagkansen. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 4,5 %. De looptijd van deze voorziening is langlopend.

Voorziening arbeidsongeschiktheid:

Deze voorziening is getroffen voor toekomstige kosten voor werknemers die niet of gedeeltelijk terug zullen keren in het arbeidsproces.

Langlopende en kortlopende schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Pensioenen

De vennootschap heeft een pensioenregeling die wordt gefinancierd door afdrachten aan een pensioenuitvoerder, te weten een bedrijfstakpensioenfonds het ABP. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de “verplichting aan de pensioenuitvoerderbenadering”. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst- en verliesrekening verantwoord. Aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst wordt beoordeeld of en zo ja welke verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie op balansdatum bestaan. Deze additionele verplichtingen, waaronder eventuele verplichtingen uit herstelplannen van de pensioenuitvoerder, leiden tot lasten voor de vennootschap en worden indien van toepassing in de balans opgenomen.

De beleidsdekkingsgraad van het ABP bedraagt per 31-12-2024 113,1 % (31-12-2023: 113,9 %). Op 1 januari 2027 gaat het ABP over naar de nieuwe regels voor pensioen. Daarvoor moet de financiële situatie van het ABP goed genoeg zijn. Het ABP heeft een overbruggingsplan opgesteld waarin staat hoe ABP ervoor zorgt dat de financiële situatie op 1 januari 2027 goed genoeg is.

De jaarlijkse premie ten behoeve van de opbouw van de pensioenaanspraken bedraagt 27% van het pensioengevend salaris dat is gebaseerd op het bruto loon minus een franchise (ad € 17.550). Het pensioengevend salaris is gemaximeerd (€ 137.800). De jaarlijkse premie die voor rekening komt van de werkgever bedraagt 18,9% van het pensioengevend salaris.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Opbrengsten en diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht, gebaseerd op de tot dat moment in het kader van de dienstverlening gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Netto-omzet

Als netto-omzet wordt verstaan de opbrengsten voortvloeiend uit prestatieverplichtingen opgenomen in dienstverleningsovereenkomsten aangaande de inzameling en verwerking van afval en de uitvoering van reinigingsdiensten. Opbrengsten worden verwerkt per afzonderlijk te onderscheiden prestatieverplichting.

Baten en lasten

De baten en lasten worden verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Belastingen

De vennootschapsbelasting wordt berekend tegen het geldende tarief over het resultaat van het boekjaar. Op basis van artikel 2 lid 7 van de Wet op de vennootschapsbelasting was NV Fryslân Miljeu als overheidstaken uitvoerende vennootschap t/m het boekjaar 2015 niet belastingplichtig voor de

vennootschapsbelasting. In 2015 is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen aangenomen. Vanaf het boekjaar 2016 is ook NV Fryslân Miljeu vennootschapsbelastingplichtig.

Exploitatiesubsidies

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen/waarin de opbrengsten zijn gederfd/waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Kritische schattingen en veronderstellingen

De onderneming maakt schattingen en aannames omtrent de toekomst. De resulterende boekhoudkundige uitkomsten zullen, per definitie, zelden gelijk zijn aan de werkelijke resultaten. De schattingen en veronderstellingen worden regelmatig geëvalueerd en zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en overige factoren, inclusief verwachtingen van toekomstige gebeurtenissen die op grond van de omstandigheden als redelijk worden ervaren.

Bijzondere waardeverminderingen vaste activa

Minimaal eenmaal per jaar wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een individueel vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het desbetreffende actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort bepaald.

Financial lease

Leaseovereenkomsten waarbij de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom geheel of nagenoeg geheel door de groep als lessee worden gedragen, worden aangemerkt als financiële leases. Bij financiële leases wordt het leaseobject en de daarmee samenhangende schuld bij aanvang van de leaseperiode verwerkt tegen de reële waarde van het leaseobject of de lagere contante waarde van de minimale leasebetalingen, waarbij discontering plaatsvindt op basis van de impliciete rentevoet. Na eerste verwerking worden de minimale leasebetalingen gesplitst in rente en aflossing. De rentelasten worden gedurende de leaseperiode zodanig aan elke periode toegerekend dat dit resulteert in een constante periodieke rentevoet. De relevante activa worden afgeschreven over de resterende gebruiksduur.

Operational lease

Leaseovereenkomsten die niet kwalificeren als financiële lease, worden aangemerkt als operationele lease. Bij operationele leases worden de leasebetalingen lineair over de looptijd van de lease ten laste van het resultaat verwerkt.

Grondslagen voor de opstelling van het geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Winstbelastingen, ontvangen en betaalde interest en ontvangen dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. De verkrijgingsprijs van verworven groepsmaatschappijen wordt opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geldmiddelen heeft plaatsgevonden. Hierbij worden geldmiddelen aanwezig in deze groepsmaatschappijen afgetrokken van de aankoopprijs. Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract wordt voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2024

Materiële vaste activa

	Containers	Wagenpark	Overig	Activa in uitvoering	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Aanschafwaarde	35.832	32.101	284	760	68.977
Cumulatieve afschrijvingen	-18.830	-16.255	-227	-	-35.312
Balans per 1 januari 2024	17.002	15.846	57	760	33.665
Investerings	4.078	4.437	10	1.291	9.816
Ingebruikname	-	760	-	-760	-
Desinvesteringen	-55	-672	-	-	-727
Afschrijvingen	-2.100	-3.708	-12	-	-5.820
Balans per 31 december 2024	18.925	16.663	55	1.291	36.934
Aanschafwaarde	39.632	34.427	294	1.291	75.644
Cumulatieve afschrijvingen	-20.707	-17.764	-239	-	-38.710
Afschrijvingspercentages	6,7%-33,3%	5%-50%	20%		

In de materiële vaste activa zijn containers (inzamelmiddelen) en het wagenpark (voertuigen) begrepen met een boekwaarde van € 18.229.000, die worden gefinancierd door middel van financiële lease. De vennootschap heeft niet de juridische eigendom van deze activa.

Financiële vaste activa

Het verloop van de overige vorderingen is als volgt:

	Overige vorderingen
	€ 1.000
Boekwaarde per 1 januari 2024	-
Vrijval voorziening	-
Aflossing	-65
Dotatie voorziening	65
Boekwaarde per 31 december 2024	-

De overige vorderingen betreft een lening verstrekt aan een derde partij. De looptijd is 10 jaar en het rentetarief is 2,5%. Er zijn geen zekerheden verstrekt. Op de vordering is een voorziening wegens oninbaarheid opgenomen ter grootte van het saldo van de lening aan de derde partij per 31-12-2024.

Het verloop van de vooruitbetaalde kosten is als volgt:

	Vooruitbetaalde kosten
	€ 1.000
Boekwaarde per 1 januari 2024	-
Vrijval voorziening	-
Aflossing	-
Dotatie voorziening	176
Boekwaarde per 31 december 2024	176

De vooruitbetaalde kosten betreffen kosten die zijn gemaakt ter voorbereiding op de dienstverlening voor de gemeenten op de Veluwe welke per 1-1-2026 van start gaat. De vooruitbetaalde kosten worden verdisconteerd in de vergoeding die de vennootschap vanaf 1-1-2026 van de gemeenten zal ontvangen.

Flottende activa

Vorderingen en overlopende activa	31 december 2024	31 december 2023
	€ 1.000	€ 1.000
Debiteuren	1.969	2.068
Aandeelhouders	1.478	495
Belastingen en premies sociale verzekeringen	852	859
Overige vorderingen en overlopende activa	774	485
	5.073	3.907

De vorderingen hebben een looptijd van minder dan een jaar. Op de post debiteuren is een voorziening wegens mogelijke oninbaarheid van € 42.000 in 2023 (€ 32.000) in mindering gebracht.

Eigen vermogen

	31 december 2024	31 december 2023
	€ 1.000	€ 1.000
Groepsvermogen	13.030	11.572

Voor een specificatie van het groepsvermogen wordt verwezen naar de toelichting op de vennootschappelijke balans.

Voorzieningen

Voorziening Jubilea-uitkeringen	2024	2023
	€ 1.000	€ 1.000
Balans per 1 januari	64	64
Dotatie aan de voorziening	-	-
Ottrekkingen	-	-
Saldo per 31 december	64	64

Voorziening arbeidsongeschiktheid	2024	2023
	€ 1.000	€ 1.000
Balans per 1 januari	-	-
Dotatie aan de voorziening	213	-
Onttrekkingen	-	-
Balans per 31 december	213	-

Langlopende schulden

	31 december 2024			31 december 2023		
	Totaal	Looptijd	Rentevoet	Totaal	Looptijd	Rentevoet
	€ 1.000	> 5 jaar	% (gemiddeld)	€ 1.000	> 5 jaar	% (gemiddeld)
Leningen kredietinstellingen	440	-	5,8%	880	-	3,4%
Financial lease	18.167	5.811	3,8%	16.229	5.266	3,5%
Totaal	18.607	5.811		17.179	5.266	
Aflossingsverplichting:						
Leningen	-440			-440		
Financial lease	-3.384			-2.998		
Totaal	-3.824			-3.438		
Per saldo	14.783			13.741		

De aflossingsverplichtingen voor het komende jaar zijn verantwoord onder de kortlopende schulden. De rente die betaalt wordt op de leningen kredietinstellingen is de driemaands euribor plus een opslag van 2,39%. De rente die betaalt wordt op de financial lease ligt tussen de 1,8% en 6,1%.

Verstrekte zekerheden

De belangrijkste bepalingen in de financiële overeenkomsten zijn:

- Verpanding van vorderingen op groepsmaatschappijen. Het totaal van deze vorderingen mag maximaal € 6.500.000 bedragen.
- Verpanding van bedrijfsinventaris van NV Fryslân Miljeu.
- Verpanding van de debiteurenvorderingen van NV Fryslân Miljeu.
- Verpanding van de door NV Fryslân Miljeu gehouden aandelen op naam in het kapitaal van al haar dochtervennootschappen.
- Er mag uitsluitend winst worden uitgekeerd als het garantievermogen groter is en groter blijft dan de afgesproken percentages in de kredietovereenkomst. Er mag alleen winst worden uitgekeerd uit de vrije kasstroom.
- Het garantievermogen dient te allen tijde minimaal 25% te zijn.
- De Debt Service Capacity Ratio dient minimaal 1,3 te zijn.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

	31 december 2024	31 december 2023
	€ 1.000	€ 1.000
Crediteuren	5.020	3.641
Schulden aan kredietinstellingen	2.454	1.834
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.249	1.618
Schulden terzake pensioenen	147	142
Aflossingsverplichting leningen	3.824	3.438
Aandeelhouders en participanten	21	154
Overige schulden en overlopende passiva	1.731	1.667
	15.446	12.494

Onder de belastingen en premies sociale verzekeringen is een bedrag van € 229.000 terzake te betalen vennootschapsbelasting opgenomen.

Onder de overige schulden is een langlopende positie verantwoord ten aanzien van resultaat op inzamelmiddelen. De positie is op balansdatum € 485.000 en de resterende looptijd bedraagt 14 jaar.

De maximale rekening courantfaciliteit bij kredietinstellingen bedraagt € 3.000.000. De verstrekte zekerheden staan vermeld onder de toelichting op de langlopende schulden.

De maximale leasefaciliteit is € 22.500.000. De verstrekte zekerheden staan vermeld onder de toelichting op de langlopende schulden.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

2024	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar
Operational lease wagenpark (voertuigen)	120	286	-
Huur huisvesting	917	45	-
	1.037	331	

2023	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar
Operational lease containers (inzamelmiddelen)	30	-	-
Operational lease wagenpark (voertuigen)	106	199	-
Huur huisvesting	855	71	-
	991	270	

De leaseverplichtingen van de inzamelmiddelen en de voertuigen is inclusief een bijdrage voor onderhoud en reparatie. De huur huisvesting betreft de huur van kantoorruimte en opslagterreinen.

De Fryslân Milieu-groep, met uitzondering van B.V. Fryslân Milieu Diensten, is op basis van de B3-status eigen risicodragers ten aanzien van de WW.

In 2024 zijn investeringsverplichtingen aangegaan voor € 4.722.000 (2023 € 1.964.514).

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2024

Netto-omzet

	2024	2023
	€ 1.000	€ 1.000
Omzet contracten	43.627	40.396
Overige opbrengsten	8.188	5.278
	51.815	45.674

De omzet contracten omvat de werkzaamheden die voortvloeien uit contracten met bedrijven en dienstverleningsovereenkomsten met de aangesloten gemeenten.

De overige opbrengsten bestaan uit activiteiten die niet direct samenhangen met de omzet contracten. Dit betreft dienstverlening welke via separate contracten zijn geformaliseerd of als losse opdrachten worden gekwalificeerd.

Uitbesteed werk en externe kosten

De kosten uitbesteed werk en externe kosten hebben een directe relatie met de gerealiseerde omzet en overige opbrengsten.

Lonen, salarissen en sociale lasten

	2024	2023
	€ 1.000	€ 1.000
Lonen en salarissen	11.665	10.319
Sociale lasten	1.833	1.557
Pensioenlasten	1.239	1.132
	14.737	13.008

De beleidsdekkingsgraad van het ABP bedraagt per 31 december 2024 113,1% (2023 113,9%).

De vennootschap heeft een pensioenregeling afgesloten met het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De opgebouwde aanspraken worden steeds in het betreffende kalenderjaar af gefinancierd door middel van kostendeekkende premiebetalingen. De pensioenregeling betreft een geïndexeerde middelloonregeling. Op basis van de uitvoeringsovereenkomsten heeft de vennootschap bij een tekort in het fonds geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan door hogere toekomstige premies.

Aantal werknemers

Het gemiddeld aantal werknemers (fte) gedurende het boekjaar kan als volgt worden weergegeven (allen in Nederland):

	2024	2023
Afvalinzameling en reinigingsdiensten	156	125
Overige en ondersteunende activiteiten	56	70
	212	195

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

	2024	2023
	€ 1.000	€ 1.000
Materiële vaste activa	5.820	5.292
	5.820	5.292

Overige bedrijfskosten

	2024	2023
	€ 1.000	€ 1.000
Overige personeelskosten	1.153	899
Huisvestingskosten	1.553	1.473
Onderhoud- en reparatiekosten	4.228	3.886
Overige transportkosten	325	279
Overige bedrijfskosten	2.919	2.668
	10.178	9.205

Financiële baten en lasten

	2024	2023
	€ 1.000	€ 1.000
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	-	-
Rentelasten en soortgelijke kosten	-728	-518
	-728	-518

Belastingen

De belasting over het resultaat is als volgt te berekenen:

Resultaat voor belastingen	1.934
Niet belastbaar resultaat	549
Belastbaar bedrag	1.385

Het niet belastbare resultaat ziet toe op het resultaat van de inzameling van huishoudelijke afvalstromen.

De belasting 2024 volgens de winst- en verliesrekening is als volgt te berekenen:

Belastbaar bedrag		
19% van € 647.000		123
25,9% van € 738.000		190
		313
Belasting uit voorgaande jaren		-
Belasting volgens de winst- en verliesrekening		313

De nominale belastingdruk bedraagt 25%, de effectieve belastingdruk bedraagt ca 16%.

Honorarium accountantsorganisatie Deloitte

Het honorarium (ex art. 2:382a BW) voor de accountantsorganisatie inzake het onderzoek van de jaarrekening 2024 bedraagt € 80.560 (2023: € 76.000), het honorarium inzake overige controleopdrachten in 2024 bedraagt nihil (2023: nihil), het honorarium inzake adviesdiensten op fiscaal terrein bedraagt in 2024 nihil (2023: nihil).

Vennootschappelijke balans voor winstbestemming per 31 december 2024

	31 december 2024		31 december 2023	
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Actief				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	303		398	
Financiële vaste activa	14.101		13.477	
		14.404		13.875
Vlottende activa				
Vorderingen en overlopende activa	8.845		5.465	
Liquide middelen	-		-	
		8.845		5.465
		23.249		19.340

Vennootschappelijke balans voor winstbestemming per 31 december 2024

	31 december 2024		31 december 2023	
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Passief				
Eigen vermogen				
Geplaatst kapitaal	717		664	
Agio	977		282	
Dividendreserve	3.800		3.800	
Overige reserves	5.915		5.820	
Resultaat boekjaar	1.621		1.007	
		13.030		11.573
Voorzieningen		179		11
Langlopende schulden		138		440
Kortlopende schulden en overlopende passiva		9.902		7.316
		23.249		19.340

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2024

De vennootschappelijke winst- en verliesrekening is op grond van artikel 2:402 BW in beknopte vorm weergegeven.

	2024	2023
	€ 1.000	€ 1.000
Resultaat deelnemingen	1.456	1.007
Saldo overige baten en lasten	165	-
Resultaat	1.621	1.007

Toelichting op de vennootschappelijke balans per 31 december 2024

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW.

Voor de algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening, de grondslagen voor de waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat, alsmede voor de toelichting op onderscheiden activa en passiva en de resultaten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening, voor zover hierna niet anders wordt vermeld.

De vennootschappelijke winst- en verliesrekening is op grond van artikel 2:402 BW in beknopte vorm weergegeven.

Toelichting op de onderscheiden posten van de balans

Materiële vaste activa

Een overzicht van de materiële vaste activa is onderstaand opgenomen:

	Containers	Wagenpark	Overig	Totaal
	€ 1.000		€ 1.000	€ 1.000
Aanschafwaarde	189	307	206	702
Cumulatieve afschrijvingen	-	-130	-174	-304
Balans per 1 januari 2024	189	177	32	398
Investerings	-	-	10	10
Desinvesteringen	-75	-	-	-75
Afschrijvingen	-	-26	-4	-30
Balans per 31 december 2024	114	151	38	303
Aanschafwaarde	114	216	217	547
Cumulatieve afschrijvingen	-	-65	-179	-244
Afschrijvingspercentages		12,5%-50%	20%	

In de materiële vaste activa zijn voertuigen (wagenpark) begrepen met een boekwaarde van € 154.000, die worden gefinancierd door middel van financiële lease. De vennootschap heeft niet de juridische eigendom van deze activa.

Financiële vaste activa

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

	2024	2023
	€ 1.000	€ 1.000
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	13.661	12.597
Vorderingen op groepsmaatschappijen	440	880
Overige vorderingen	-	-
	14.101	13.477

Het verloop van de deelnemingen is als volgt:

	Deelnemingen in groepsmaatschappijen
	€ 1.000
Boekwaarde per 1 januari 2024	12.597
Resultaat deelnemingen	1.455
Uitgekeerd dividend	-391
Boekwaarde per 31 december 2024	13.661

Het verloop van de vorderingen op groepsmaatschappijen is als volgt:

	Vorderingen op groepsmaatschappijen
	€ 1.000
Boekwaarde per 1 januari 2024	880
Verstrekkingskosten	-
Aflossingen	-440
Boekwaarde per 31 december 2024	440

De vorderingen op groepsmaatschappijen betreft een lening die is uitgezet bij de dochtermaatschappijen. De looptijd en rentebetalingen komen overeen met de voorwaarden tussen de geldverstrekker en N.V. Fryslân Miljeu. De resterende looptijd van de lening is één jaar. De rente die ontvangen wordt op de leningen is de driemaands euribor plus een opslag van 2,39%.

Het verloop van de overige vorderingen is als volgt:

	Overige vorderingen
	€ 1.000
Boekwaarde per 1 januari 2024	-
Vrijval voorziening	-
Aflossing	-65
Dotatie voorziening	65
Boekwaarde per 31 december 2024	-

De overige vorderingen betreft een lening verstrekt aan een derde partij. De looptijd is 10 jaar en het rentetarief is 2,5%. Er zijn geen zekerheden verstrekt. Op de vordering is een voorziening wegens oninbaarheid opgenomen ter grootte van het saldo van de lening aan de derde partij per 31-12-2024.

Vorderingen

	31 december 2024	31 december 2023
	€ 1.000	€ 1.000
Debiteuren	14	158
Aandeelhouders en participanten	-	17
Groepsmaatschappijen	8.289	4.780
Belastingen en premies sociale verzekeringen	-	77
Overige vorderingen en overlopende activa	542	433
Balans per 31 december	8.845	5.465

De kortlopende vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar. Over de rekening-courantpositie met groepsmaatschappijen wordt geen rente berekend.

Eigen vermogen

Geplaatst kapitaal	31 december 2024	31 december 2023
	€ 1.000	€ 1.000
Balans per 1 januari	664	664
Storting	53	-
Vermindering	-	-
Balans per 31 december	717	664

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 1.589.000 (2023 € 1.589.000).
De aandelen zijn in handen van in NV Fryslân Miljeu participerende gemeenten.

Het geplaatste aandelenkapitaal is als volgt verdeeld:
Aandelen A

75.051 aandelen à nominaal € 4,53 (nlg 10)
Aandelen B

14.723 aandelen à nominaal € 4,53 (nlg 10)
Aandelen C

51.259 aandelen à nominaal € 4,53 (nlg 10)
Aandelen E

17.000 aandelen à nominaal € 4,53 (nlg 10)
Bij de omrekening van guldens naar euro's is gebruik gemaakt van artikel 2:178c
BW.

Het verloop van het geplaatst kapitaal is als volgt:

	Aandelen A	Aandelen B	Aandelen C	Aandelen E	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Balans per 1 januari 2024	340	67	185	72	664
Uitgifte	-	-	48	5	53
Intrekking	-	-	-	-	-
Balans per 31 december 2024	340	67	233	77	717

	Aandelen A	Aandelen B	Aandelen C	Aandelen E	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Balans per 1 januari 2023	340	67	185	72	664
Uitgifte	-	-	-	-	-
Intrekking	-	-	-	-	-
Balans per 31 december 2023	340	67	185	72	664

Agio

	2024	2023
	€ 1.000	€ 1.000
Balans per 1 januari	282	282
Toename	695	-
Afname	-	-
Balans per 31 december	977	282

Dividendreserve

	Dividend Reserve A	Dividend Reserve B	Dividend Reserve C	Dividend Reserve E	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Balans per 1 januari 2024	2.963	58	774	5	3.800
Toename uit winstbestemming	478	133	111	191	913
Uitkering dividend	-478	-133	-111	-191	-913
Balans per 31 december 2024	2.963	58	774	5	3.800

	Dividend Reserve A	Dividend Reserve B	Dividend Reserve C	Dividend Reserve E	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Balans per 1 januari 2023	2.963	58	774	5	3.800
Toename uit winstbestemming	471	129	102	34	736
Uitkering dividend	-471	-129	-102	-34	-736
Balans per 31 december 2023	2.963	58	774	5	3.800

De dividendreserves A tot en met C en E zijn gekoppeld aan de aandelen zoals opgenomen onder het geplaatst kapitaal.

Overige reserves

	2024	2023
	€ 1.000	€ 1.000
Balans per 1 januari	5.820	5.125
Toename van algemene reserves	95	696
Afname uit winstbestemming	-	-
Balans per 31 december	5.915	5.820

Voorstel tot winstbestemming van het resultaat over het boekjaar 2024

Zoals uit de jaarrekening blijkt, bedraagt het resultaat over 2024 € 1.621.149.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 32 van de statuten wordt de winst uit de besloten vennootschappen toegevoegd aan de dividendreserve.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 32 lid 3 van de statuten wordt voorgesteld 7% primair dividend over het nominale bedrag van de aandelen en agio uit te keren, zijnde een bedrag van € 118.607.

Voorgesteld wordt om van **dividendreserve A** na uitkering van het primair dividend - overeenkomstig de statuten de winst, groot € 197.266, uit te keren aan de aandeelhouders met letteraandelen A.

Voorgesteld wordt om van **dividendreserve B** na uitkering van het primair dividend - overeenkomstig de statuten het restant van de winst, groot € 48.363, uit te keren aan de aandeelhouders met letteraandelen B.

Voorgesteld wordt om van **dividendreserve C** alleen het primair dividend uit te keren aan de aandeelhouders met letteraandelen C.

Voorgesteld wordt om van **dividendreserve E** na uitkering van het primair dividend - overeenkomstig de statuten het restant van de winst, groot € 90.475, uit te keren aan de aandeelhouders met letteraandelen E.

Voorgesteld wordt om het resterende resultaat, groot € 1.166.438, overeenkomstig de statuten aan het eigen vermogen toe te voegen.

Resultaatbestemming voorgaand boekjaar

De jaarrekening 2023 is vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 28 juni 2024. De resultaatsbestemming is vastgesteld conform het daartoe gedane voorstel.

Voorzieningen

Voorziening Jubilea-uitkeringen	2024	2023
	€ 1.000	€ 1.000
Balans per 1 januari	11	11
Dotatie aan de voorziening	-	-
Onttrekkingen	-	-
Balans per 31 december	11	11

Voorziening arbeidsongeschiktheid	2024	2023
	€ 1.000	€ 1.000
Balans per 1 januari	-	-
Dotatie aan de voorziening	168	-
Onttrekkingen	-	-
Balans per 31 december	168	-

Langlopende schulden

	31 december 2024			31 december 2023		
	Totaal € 1.000	Looptijd > 5 jaar	Rentevoet %	Totaal € 1.000	Looptijd > 5 jaar	Rentevoet %
Leningen kredietinstellingen	440	-	5,8%	880	-	3,4%
Financial lease	156	75	5,3%	-	-	-
Totaal	596	75		880	-	
Aflossingsverplichting 1e jaar						
Leningen kredietinstellingen	-440			-440		
Financial lease	-18			-		
Per saldo	-458			-440		
Per saldo	138			440		

De aflossingsverplichting voor het komende jaar is verantwoord onder de kortlopende schulden. De rente die betaald wordt op de leningen kredietinstellingen is de driemaands euribor plus een opslag van 2,39%. De rente die betaald wordt op de financial lease is 5,3%.

Verstrekte zekerheden

- Verpanding van vorderingen op groepsmaatschappijen. Het totaal van deze vorderingen mag maximaal € 6.500.000 bedragen.

- Verpanding van bedrijfsinventaris van NV Fryslân Miljeu.
- Verpanding van de debiteurenvorderingen van NV Fryslân Miljeu.
- Verpanding van de door NV Fryslân Miljeu gehouden aandelen op naam in het kapitaal van al haar dochtervennootschappen.
- Er mag uitsluitend winst worden uitgekeerd als het garantievermogen groter is en groter blijft dan de afgesproken percentages in de kredietovereenkomst. Er mag alleen winst worden uitgekeerd uit de vrije kasstroom.
- Het garantievermogen dient te allen tijde 25% te zijn.
- De Debt Service Capacity Ratio dient minimaal 1,3 te zijn.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

	31 december 2024	31 december 2023
	€ 1.000	€ 1.000
Crediteuren	757	361
Schulden aan kredietinstellingen	2.454	1.834
Belastingen en premies sociale verzekeringen	646	307
Schulden terzake pensioenen	29	24
Groepsmaatschappijen	5.220	4.088
Aflossingsverplichting	458	440
Overige schulden en overlopende passiva	338	262
	9.902	7.316

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar. Over de rekening-courantpositie ten opzichte van groepsmaatschappijen wordt geen rente berekend.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Niet uit de balans blijvende verplichtingen 2024	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar
Operational lease wagenpark (voertuigen)	65	153	-
Huur huisvesting	493	30	-
	558	183	-

Niet uit de balans blijvende verplichtingen 2023	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar
Operational lease wagenpark (voertuigen)	60	108	-
Huur huisvesting	470	44	-
	530	152	-

De leaseverplichtingen van de voertuigen is inclusief een bijdrage voor onderhoud en reparatie. De huur huisvesting betreft de huur van kantoorruimte.

De Fryslân Miljeu-groep, met uitzondering van B.V. Fryslân Miljeu Diensten, is op basis van de B3-status eigen risicodragers ten aanzien van de WW.

In 2024 zijn investeringsverplichtingen aangegaan voor € 313.000 (2023 nihil).

Toelichting op de onderscheiden posten van de vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2024

Het gemiddeld aantal werknemers (fte) bij NV Fryslân Miljeu gedurende het jaar bedroeg 25 (2023: 22) (allen in Nederland).

Overige toelichtingen

Bezoldiging van bestuurder en commissarissen

Voor de bezoldiging van commissarissen van de rechtspersoon kwam in 2024 een bedrag van € 50.000 (2023: € 48.000) ten laste van de vennootschap en haar groepsmaatschappijen.

Voor de bezoldiging van de bestuurder (Afvalsturing Friesland NV) kwam in 2024 een bedrag van € 90.000 (2023: € 86.000) ten laste van de vennootschap en haar groepsmaatschappijen.

Honorarium accountantsorganisatie

Het honorarium (ex art. 2:382a BW) voor de accountantsorganisatie inzake het onderzoek van de jaarrekening en fiscale adviezen is opgenomen in de opgave in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Ondertekening van de jaarrekening

Leeuwarden, 28 mei 2025

Statutair directeur
Raad van Commissarissen
Afvalsturing Friesland N.V.,
namens deze

_____ J.W.G. Vernooij _____ G. Gerbrandy
president-commissaris

_____ T. van Mourik

_____ P. Stoelwinder

_____ A. Reitsma

_____ E. Koopmans

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring.

Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat

In artikel 32 van de statuten van NV Fryslân Miljeu zijn bepalingen opgenomen met betrekking tot de winstdeling.

De winst staat ter beschikking van de Algemene Vergadering, met inachtneming van het volgende:

De voor uitkering vatbare winst kan slechts worden uitgekeerd voorzover het eigen vermogen groter is dan het gestorte deel van het kapitaal plus de reserves die wettelijk moeten worden aangehouden.

- Uitkering geschiedt na vaststelling van de jaarrekening.
- Tussentijdse uitkeringen mogen slechts worden toegestaan indien aan de eerste voorwaarde is voldaan.

De reserves zijn als volgt opgebouwd:

- wettelijke reserves
- overige reserves
- dividendreserve per serie van letteraandelen.

De winst uit de besloten vennootschappen wordt toegevoegd aan de dividendreserve met inachtneming van het volgende:

Van de winst wordt - met inachtneming van het in de vorige leden bepaalde - aan de
aandeelhouders een primair dividend uitgekeerd van 7% over het gestorte nominale bedrag van hun aandelen en agio of zoveel minder als het beschikbare bedrag toelaat. Eventueel wordt het dividend vermeerderd met achterstallig primair dividend.

Op de na toepassing van vorige leden resterende winst, worden in aftrek gebracht de
niet gedelgde verliessaldi.

De alsdan resterende winst staat ter beschikking aan de Algemene Vergadering.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de aandeelhouders en de raad van commissarissen van N.V. Fryslân Miljeu

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van N.V. Fryslân Miljeu te Leeuwarden gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van N.V. Fryslân Miljeu op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2024.
2. De geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2024.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van N.V. Fryslân Miljeu zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de entiteit en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van commissarissen toezicht uitoefenen, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar pagina 20 van het bestuursverslag, waarin het bestuur een toelichting op de frauderisico's heeft opgenomen.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld het integriteitsprotocol inclusief gedragsregels, klokkenluidersregeling en de integriteitsrapportage. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie in nauwe samenwerking met onze forensische specialisten. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Risico	Werkzaamheden
Het management is in de unieke situatie om fraude te plegen, omdat deze in staat is om direct of indirect de financiële administratie te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen, aangezien het interne-beheersingsmaatregelen kan doorbreken die anders effectief werken.	Wij hebben de volgende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management:
Het doorbreken van interne-beheersingsmaatregelen door het management kan bij meerdere jaarrekening-posten tot uitdrukking komen, zoals in schattingsposten. Ook het bepalen van de hoogte van bezoldigingen of bonussen kan hieronder vallen.	- Het evalueren van de in het boekjaar verwerkte journaalboekingen of deze elementen bevatten die kunnen duiden op fraude en/of manipulatie van de financiële administratie. - Het evalueren van de oordeelsvormingen en veronderstellingen van het management van de entiteit bij het maken van de in de jaarrekening opgenomen schattingen op een mogelijke tendentie die mogelijk een risico vormt op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. - Het identificeren en indien van toepassing beoordelen van significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsvoering van N.V. Fryslân Miljeu.

2505CD607A.01/TMO/2

Er is een risico in het crediteurenproces als gevolg van niet afgedwongen functiescheiding in de registratie en autorisatie van facturen.

Wij hebben de volgende aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd gericht op het risico in het crediteurenproces:

- Het controleren van de logging op doorbreken van functiescheiding in de registraties en autorisaties van facturen in het crediteurenproces.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur en de raad van commissarissen.

Wij hebben getoetst of de in het grootboek vastgelegde journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht aanvaardbaar zijn.

Wij hebben geëvalueerd of de keuze en toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving door de entiteit, met name die welke betrekking hebben op subjectieve waarderingen en complexe transacties, mogelijk wijzen op frauduleuze financiële verslaggeving.

Voor significante transacties hebben wij beoordeeld of de zakelijke beweegredenen voor de transacties doen vermoeden dat ze mogelijk zijn aangegaan met het oog op frauduleuze financiële verslaggeving of het verhullen van een oneigenlijke toe-eigening van activa.

Hieruit volgden geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Controleaanpak naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de entiteit door inlichtingen in te winnen bij het bestuur, het lezen van notulen.

Voor zover materieel voor de jaarrekening, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met het feit dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, de volgende wet- en regelgeving overwogen: naleving van het (vennootschaps-)belastingrecht en regelgeving voor financiële verslaggeving, de vereisten in het kader van Titel 9 van Boek 2 BW aangemerkt als wet- en regelgeving met een directe invloed op de jaarrekening.

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de jaarrekening.

Daarnaast is N.V. Fryslân Milieu onderworpen aan overige wet- en regelgeving waarvan de gevolgen van niet-naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de jaarrekening, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken.

Gezien de aard van de activiteiten van N.V. Fryslân Milieu en de complexiteit van milieu- en overig overheidsvoorschriften bestaat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten van deze wet- en regelgeving.

2505CD607A.01/TMO/3

Ten aanzien van deze wet- en regelgeving die geen direct effect hebben op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van de entiteit, voor de mogelijkheid van de entiteit om haar activiteiten voort te zetten, dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang (bijv. het naleven van de voorwaarden van een vergunning voor het uitvoeren van een activiteit, of het naleven van regelgeving betreffende het milieu); niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de jaarrekening. Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de jaarrekening. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de jaarrekening zijn beperkt tot (i) het management en, in voorkomend geval, de met governance belaste personen vragen of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft; (ii) de eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens van) niet-naleving van wet- en regelgeving.

Ten slotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving ons ter kennis zijn gebracht.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden voor de periode van twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- Overwegen of de continuïteitsbeoordeling van het bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben door het analyseren van de huidige en geprognoseerde financiële positie van de entiteit, waaronder de controle van de liquiditeit per balansdatum en de analyse van het budget en het bestuur bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten. Het bestuur heeft hierbij onder andere aandacht besteed aan de actuele ontwikkelingen en de invloed hiervan op de entiteit.
- Nagaan of het bestuur gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de entiteit om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).
- Evalueren van de begrote operationele resultaten en daaraan gerelateerde kasstromen voor de periode van twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening rekening houdend met ontwikkelingen in de branche en onze kennis uit de controle.
- Analyseren of de huidige en de benodigde financiering voor het kunnen continueren van het geheel van de bedrijfsactiviteiten is gewaarborgd, inclusief het voldoen aan relevante convenanten.
- Inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over zijn kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- Bericht van de raad van commissarissen aan de Algemene Vergadering.
- Verslag van het bestuur.
- Overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van het bestuur, de overige gegevens en het bericht van de raad van commissarissen aan de Algemene Vergadering, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

2505CD607A.01/TMO/5

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fraude en fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

2505CD607A.01/TMO/6

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de groepscontrole om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsonderdelen binnen de groep als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening. Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de groepscontrole zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 28 mei 2025

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: T. de Graaf RA